

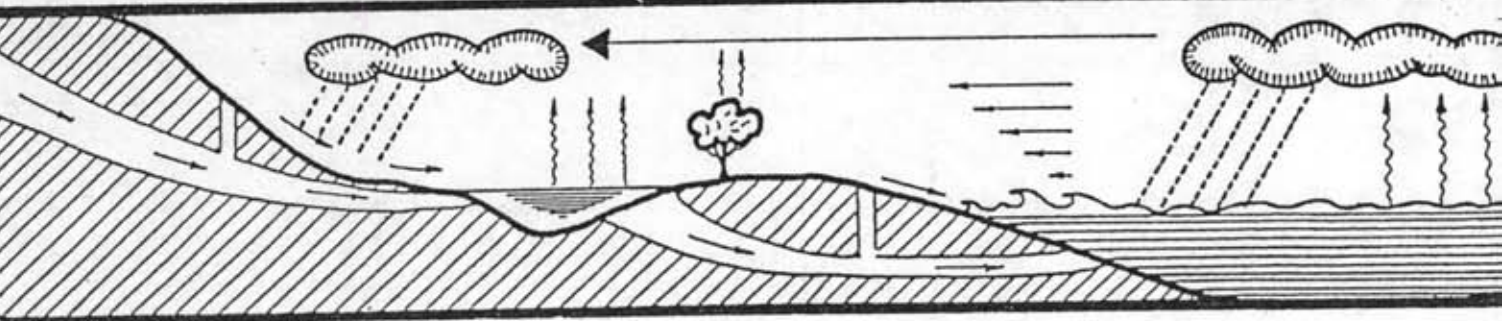
บทที่ 5.

ผลการประยุกต์ใช้

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

ผลการประยุกต์ใช้

ในบทที่แล้วได้กล่าวถึงการพัฒนาแบบจำลองทางคณิตศาสตร์และผลการทดสอบ ในบทนี้จะกล่าวถึงผลการประยุกต์ใช้แบบจำลองที่พัฒนาขึ้นในการประเมินสภาพน้ำท่วมในพื้นที่ศึกษา โดยเลือกลุ่มน้ำแม่กลองตอนล่างเป็นพื้นที่ศึกษา อาณาเขตของพื้นที่ศึกษาแสดงดังรูปที่ 1-1 เนื่องจากเป็นการประเมินสภาพน้ำท่วม ในการศึกษาครั้งนี้ได้เลือกเฉพาะปีที่เกิดอุทกภัย และมีการเก็บบันทึกข้อมูลต่าง ๆ เช่น ความเสียหายพื้นที่น้ำท่วม ฯลฯ กล่าวคือ เหตุการณ์น้ำท่วมในปี 1972 ปี 1974 ปี 1982 และปี 1983 เป็นตัวแทนในการประเมินสภาพน้ำท่วม โดยจะพิจารณา ขนาดพื้นที่น้ำท่วม และระยะเวลาที่น้ำท่วมขัง โดยในการประเมิน จะประเมินเหตุการณ์แต่ละปีในกรณีดังต่อไปนี้

- 1) กรณีมีเขื่อนเขาแหลม และ มีเขื่อนศรีนครินทร์
- 2) กรณีมีเขื่อนเขาแหลม และ ไม่มีเขื่อนศรีนครินทร์
- 3) กรณีไม่มีเขื่อนเขาแหลม และ มีเขื่อนศรีนครินทร์
- 4) กรณีไม่มีเขื่อนเขาแหลม และ ไม่มีเขื่อนศรีนครินทร์

โดยที่เขื่อนศรีนครินทร์เริ่มเก็บกักน้ำตั้งแต่ปี 1980 และเขื่อนเขาแหลมเริ่มเก็บกักน้ำตั้งแต่ปี 1984

ในบทนี้จะกล่าวถึงสภาพทางกายภาพของลุ่มน้ำแม่กลอง ผลวิเคราะห์เงื่อนไขต่าง ๆ ที่ใช้ในการคำนวณ ได้แก่ อัตราไหล ระดับน้ำ ปริมาณฝน และอัตราไหลหลากจากภูเขา การแบ่งพื้นที่ศึกษาออกเป็นโครงข่าย (mesh net work) การกำหนดเงื่อนไขเริ่มต้น และเงื่อนไขขอบเขต การกำหนดเงื่อนไขข้อมูลฝน การปรับเทียบแบบจำลองกับข้อมูลภาคสนามก่อนที่จะประยุกต์ใช้แบบจำลองประเมินสภาพน้ำท่วมในพื้นที่ศึกษาตามเหตุการณ์จำลองในกรณีต่าง ๆ ต่อไป

5.1 สภาพทางกายภาพของลุ่มน้ำแม่กลอง

แม่น้ำแม่กลองเป็นแม่น้ำสายใหญ่อันดับสามในประเทศไทย ซึ่งไหลอยู่ทางภาคตะวันตกของประเทศไทย มีความยาว 143 กม. โดยวัดจากปากแม่น้ำขึ้นไปจนถึงหัวงานเขื่อนวชิราลงกรณ์ และจะมีความยาวประมาณ 600 กม. ถ้าวัดจากปากแม่น้ำขึ้นไปจนถึงส่วนบนสุดของแควใหญ่ พื้นที่ส่วนบนของลุ่มน้ำแม่กลองมีสภาพเป็นป่าฝนเขตร้อน และสามารถพบพื้นที่เกษตรกรรมได้เพียงตามริมฝั่งแม่น้ำเท่านั้น อย่างไรก็ตาม พื้นที่ส่วนล่างของลุ่มน้ำประกอบด้วยที่ราบกว้างใหญ่ และได้รับการพัฒนาเป็นอย่างดี ซึ่งมีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น ส่วนใหญ่ของพื้นที่เป็นพื้นที่เกษตรกรรมและเป็นที่ตั้งของเมืองใหญ่ที่สำคัญหลายเมือง เช่น ราชบุรี และ สมุทรสงคราม พื้นที่แถบนี้เป็นที่รู้จักกันดีในฐานะที่เป็นอยู่อาศัยที่สำคัญของประเทศร่วมกับลุ่มน้ำเจ้าพระยา และยังเป็นที่ยู้งกันในเรื่องความเสียหายจากอุทกภัยที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งด้วย

ก่อนที่จะมีการพัฒนาลุ่มน้ำแม่กลอง มักเกิดอุทกภัยขึ้นบ่อยครั้งในลุ่มน้ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

ในพื้นที่ราบต่ำซึ่งเป็นพื้นที่เกษตรกรรม อุทกภัยที่เกิดขึ้นในลุ่มน้ำแม่กลองมักเกิดขึ้นในพื้นที่ทางท้ายน้ำของห้วยงานเขื่อนวชิราลงกรณ โดยสามารถแบ่งพื้นที่น้ำท่วมออกเป็น 2 ส่วน ส่วนหนึ่งเป็นพื้นที่ทั้งสองฝั่งของแม่น้ำแม่กลองระหว่างบ้านโป่งและราชบุรี พื้นที่ส่วนนี้ได้รับความเสียหายจากอุทกภัยได้ง่าย พบว่าระดับน้ำเต็มฝั่งเมื่อมีอัตราไหลประมาณ 1,700 ลบ.ม./ว. และโดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับน้ำในฤดูน้ำหลากและฤดูแล้งอาจต่างกัน 3 ถึง 4 เมตร พื้นที่น้ำท่วมอีกส่วนหนึ่งเป็นพื้นที่ฝั่งซ้ายระหว่างท่าม่วงและท่ามะกา ซึ่งถูกท่วมจากน้ำไหลล้นข้ามตลิ่งเหนือเขื่อนวชิราลงกรณเมื่ออัตราไหลที่ห้วยงานเขื่อนวชิราลงกรณเพิ่มขึ้นจนมีปริมาณมากกว่า 2,300 ลบ.ม./ว.

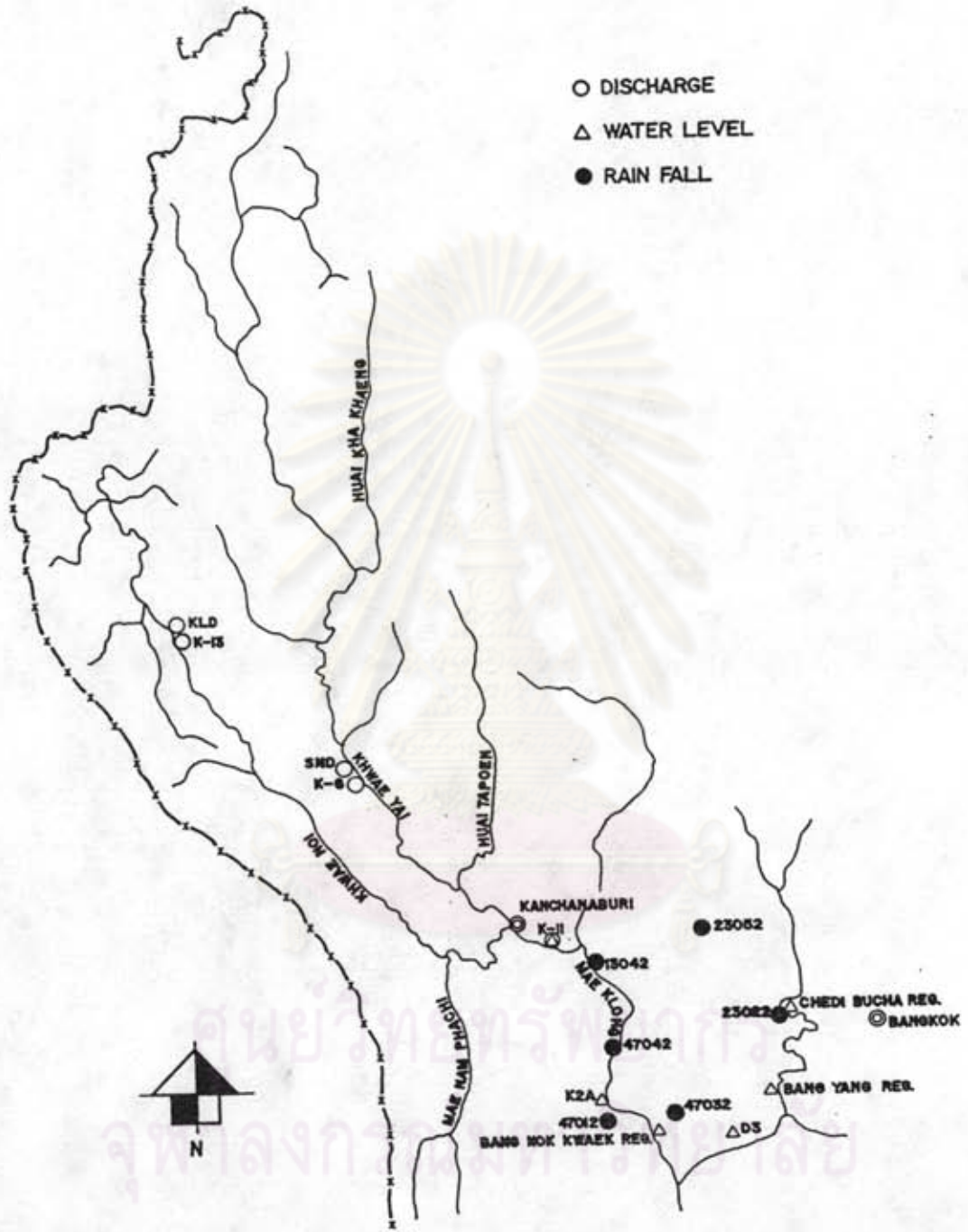
การพัฒนาลุ่มน้ำโดยการก่อสร้างเขื่อนทางตอนบนของลุ่มน้ำแม่กลอง ได้ช่วยก่อให้เกิดการส่งเสริมการพัฒนาเกษตรกรรมในพื้นที่ของลุ่มน้ำ ไม่เพียงแต่ทำให้ปริมาณน้ำเพื่อการชลประทานมีเสถียรภาพเพิ่มขึ้นเท่านั้น แต่ยังช่วยลดปัญหาอุทกภัยในพื้นที่ส่วนใหญ่ของลุ่มน้ำอีกด้วย

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปของลุ่มน้ำแม่กลองตอนล่าง เป็นพื้นที่ราบลุ่มกระจายอยู่ตามฝั่งทั้งสองของแม่น้ำแม่กลอง ครอบคลุมพื้นที่ 7,019 ตร.กม. และมีผู้คนอาศัยประมาณ 90 % ของพลเมืองทั้งหมดในลุ่มน้ำ พื้นที่ทางฝั่งซ้ายมีลักษณะเป็นที่ราบกระจายเริ่มจากกาญจนบุรีในลักษณะใบพัดขยายอย่างกว้างขวางจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือลงสู่ทิศใต้ ส่วนพื้นที่ทางฝั่งขวาเป็นที่ราบกระจายไปจนถึงพื้นที่ภูเขา ซึ่งเป็นขอบเขตพื้นที่รับน้ำของลุ่มน้ำภาชี ความลาดชันของท้องน้ำของแม่น้ำแม่กลองประมาณ $1/5,000$ ริมฝั่งทั้งสองมีลักษณะชัน และลำน้ำมีการเปลี่ยนแปลงความลึกในแต่ละปี ปริมาณน้ำเฉลี่ยต่อปี ประมาณ $12,700 * 10^6$ ลบ.ม.

5.2 ผลวิเคราะห์เงื่อนไขในการคำนวณ

5.2.1 อัตราไหล

การจำลองสภาพน้ำหลากจากต้นน้ำของลุ่มน้ำในเหตุการณ์สมมติกรณีที่มีเขื่อนหรือไม่มีเขื่อน เป็นปัจจัยสำคัญต่ออัตราไหลของน้ำหลากในแม่น้ำแม่กลอง ในการศึกษานี้ จะใช้ข้อมูลอัตราไหลของสถานีวัดน้ำภายในลุ่มน้ำแม่กลอง ในช่วงเวลาที่เกิดเหตุการณ์น้ำท่วมที่ศึกษา มาทำการวิเคราะห์สภาพน้ำหลากในแม่น้ำแม่กลอง ภายใต้เหตุการณ์จำลองที่กำหนด ตำแหน่งของสถานีวัดอัตราไหลต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษาแสดงในรูปที่ 5-1 การวิเคราะห์อัตราไหลของเหตุการณ์จำลองในกรณีต่าง ๆ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ อัตราไหลในลุ่มน้ำตอนบนคือ อัตราไหลของลำน้ำแควน้อยและแควใหญ่ กับอัตราไหลในลุ่มน้ำตอนล่างคือ อัตราไหลของแม่กลอง โดยมีรายละเอียดของขั้นตอนการวิเคราะห์แสดงไว้ในภาคผนวก ข ผลการวิเคราะห์อัตราไหลในเงื่อนไขต่าง ๆ นอสรุปได้ดังต่อไปนี้

รูปที่ 5-1 ตำแหน่งของสถานวัดข้อมูลต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษา

5.2.1.1 การวิเคราะห์อัตราไหลของแควน้อยและแควใหญ่

ผลการวิเคราะห์อัตราไหลของแควน้อยกรณีมีหรือไม่มี เขื่อนเขาแหลมในลำน้ำแควน้อยและอัตราไหลของแควใหญ่กรณีมีหรือไม่มี เขื่อนศรีนครินทร์ในลำน้ำแควใหญ่ ของเหตุการณ์จำลองในกรณีต่าง ๆ ในปี 1972 ปี 1974 ปี 1982 และปี 1983 แสดงในรูปที่ 5-2 และรูปที่ 5-3

5.2.1.2 การวิเคราะห์อัตราไหลของแม่น้ำแม่กลอง

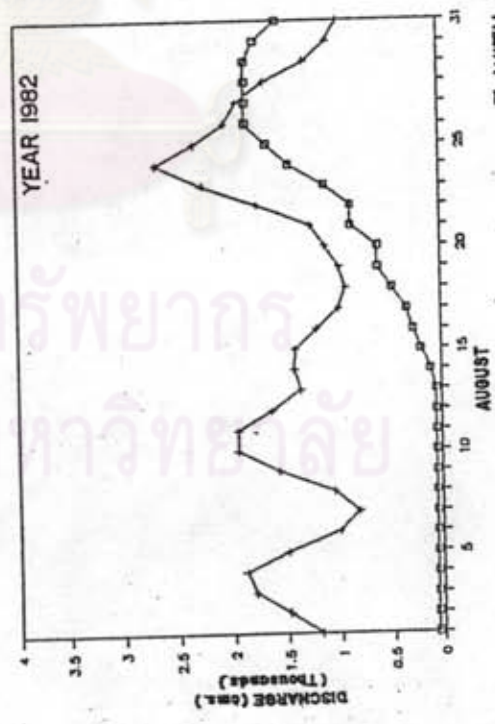
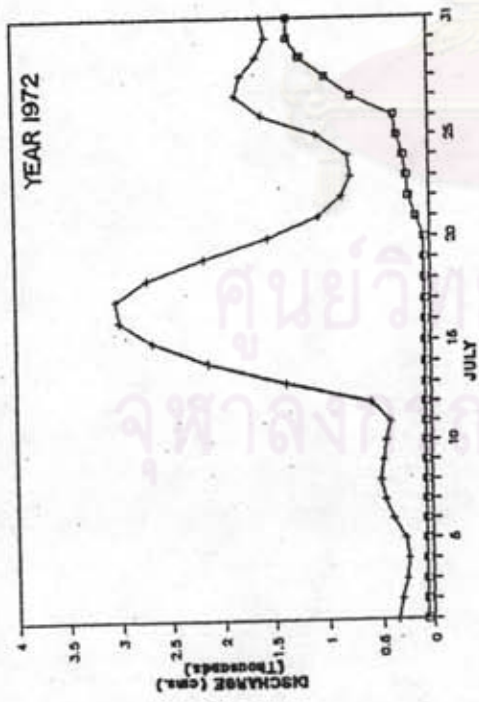
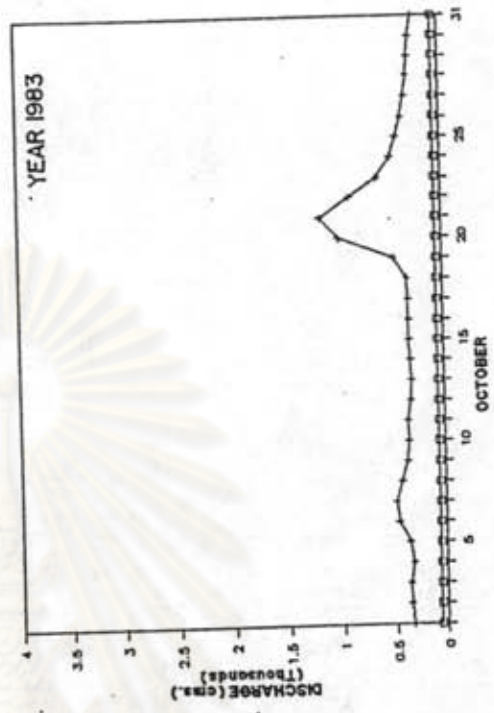
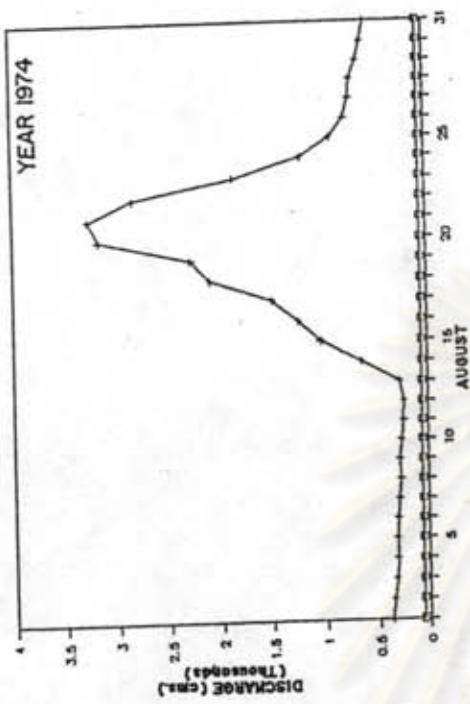
ผลการวิเคราะห์อัตราไหลของแม่น้ำแม่กลองที่คำนวณได้โดยการลาก (routing) ของปริมาณน้ำหลากจากที่ตั้ง เขื่อนเขาแหลมในลำน้ำแควน้อยและปริมาณน้ำหลากจากที่ตั้งเขื่อนศรีฯ ในลำน้ำแควใหญ่ลงสู่แม่น้ำแม่กลองที่ อ.เมือง จ.กาญจนบุรี ด้วยวิธี Muskingum ของเหตุการณ์จำลองในกรณีต่างๆ ในปี 1972 ปี 1974 ปี 1982 และปี 1983 ได้แสดงในรูปที่ 5-4 ในการศึกษานี้ กำหนดให้ใช้ค่าอัตราไหลของสถานีที่บ้านวังชานาย (K11) เป็นอัตราไหลของแม่น้ำแม่กลอง โดยมีผลของการวิเคราะห์อัตราไหลพอสรุปเป็นรายละเอียดการได้ดังนี้

1) ในเดือน กรกฎาคม ปี 1972 พบว่า ปริมาณน้ำหลากส่วนใหญ่มาจากลำน้ำแควน้อย เขื่อนเขาแหลมสามารถลดปริมาณน้ำหลากลงอย่างเห็นได้ชัด ส่วนปริมาณน้ำหลากจากลำน้ำแควใหญ่และปริมาณน้ำหลากจากลำน้ำสาขาย่อยมีปริมาณเพียงเล็กน้อย อย่างไรก็ตาม ในช่วงปลายเดือนระดับน้ำในเขื่อนเขาแหลมได้เพิ่มสูงขึ้นจนถึงระดับควบคุมการปฏิบัติการ (operation rule) คือระดับน้ำสูงกว่า 155.0 ม.รทก. เขื่อนต้องทำการระบายน้ำออกสูงที่สุดถึง 1,334 ลบ.ม./ว.

2) ในเดือน สิงหาคม ปี 1974 พบว่า ปริมาณน้ำหลากส่วนใหญ่ก็ยังคงมาจากลำน้ำแควน้อยและเขื่อนเขาแหลมสามารถลดปริมาณน้ำหลากลงได้มากเช่นกัน ส่วนปริมาณน้ำหลากจากลำน้ำแควใหญ่มีเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่ปริมาณน้ำหลากจากลำน้ำสาขาย่อยมีปริมาณเพียงเล็กน้อย

3) ในเดือน สิงหาคม ปี 1982 พบว่า ปริมาณน้ำหลากส่วนใหญ่ยังคงมาจากลำน้ำแควน้อยและเขื่อนเขาแหลมสามารถลดปริมาณน้ำหลากลงได้มาก แต่พอเริ่มจากช่วงกลางเดือนเป็นต้นไป ปรากฏว่าระดับน้ำในเขื่อนเขาแหลมเพิ่มสูงขึ้นจนถึงระดับควบคุมการปฏิบัติการ ทำให้เขื่อนต้องระบายน้ำออกมากสูงที่สุดถึง 1,841 ลบ.ม./ว. ส่งผลให้ปริมาณน้ำหลากของลำน้ำแควน้อยกรณีที่มีเขื่อนเขาแหลมมีมาก ส่วนปริมาณน้ำหลากจากลำน้ำแควใหญ่และปริมาณน้ำหลากจากลำน้ำสาขาย่อยมีปริมาณใกล้เคียงกับในเดือนสิงหาคมปี 1974

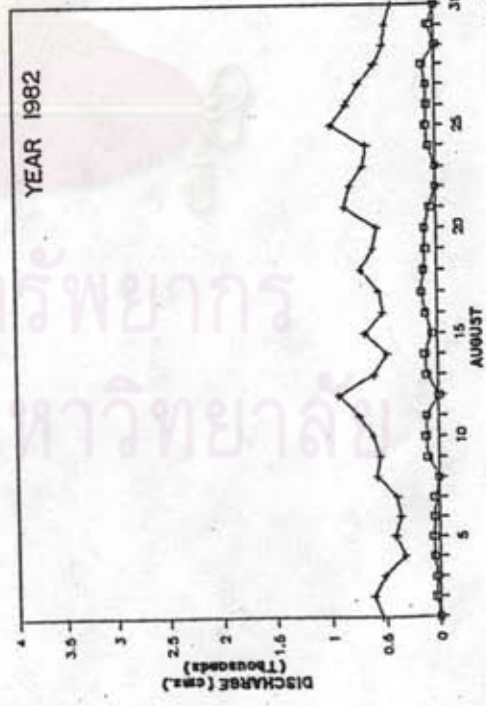
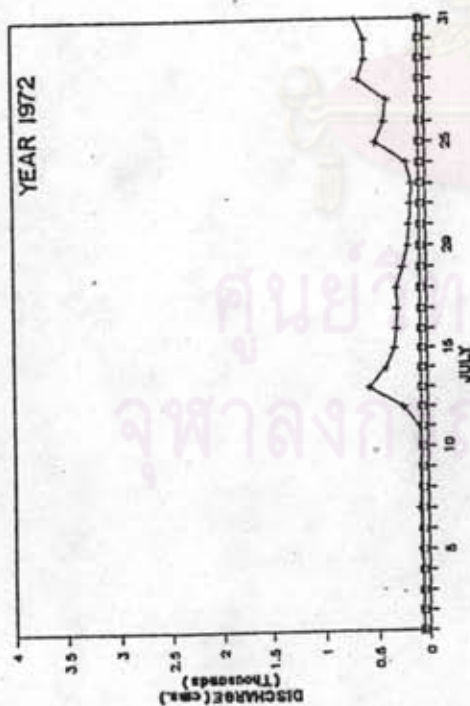
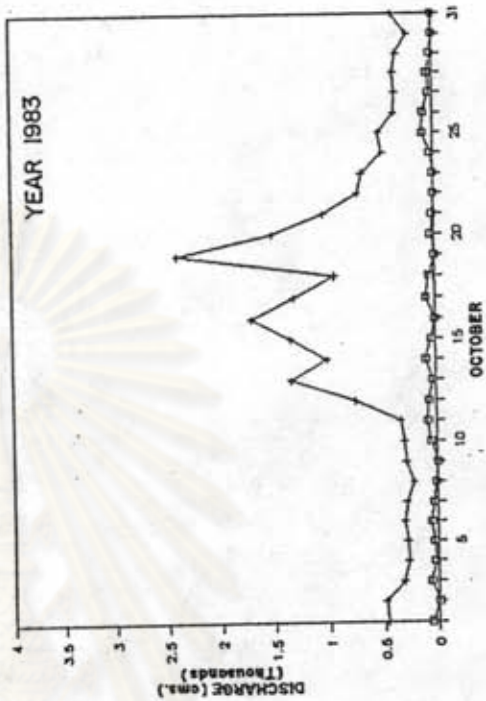
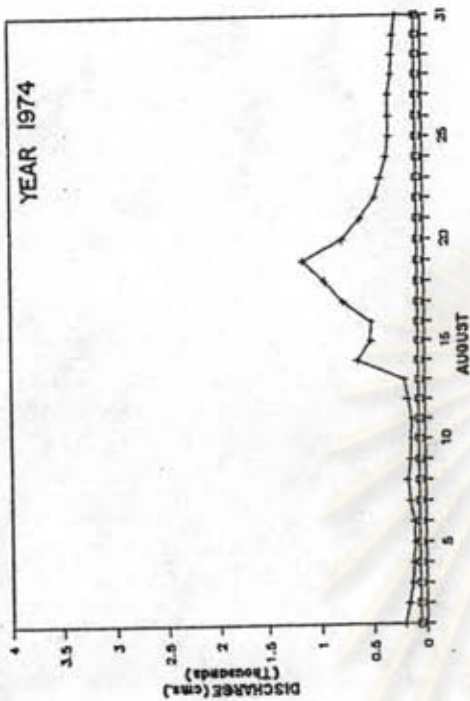
4) ในเดือน ตุลาคม ปี 1983 พบว่า ปริมาณน้ำหลากจากลำน้ำแควใหญ่มีมากกว่าปริมาณน้ำหลากจากลำน้ำแควน้อย ในขณะที่ปริมาณน้ำหลากจากลำน้ำสาขาย่อยมีเพิ่มมากขึ้น และมีมากจนทำให้ปริมาณน้ำหลากในแม่น้ำแม่กลองมีมากเช่นกัน ถึงแม้ว่าจะมีเขื่อนทั้งสองคอยควบคุมปริมาณน้ำหลากจากลำน้ำแควน้อยและแควใหญ่ไว้เต็มที่แล้วก็ตาม

□ WITH KLD + W/O KLD

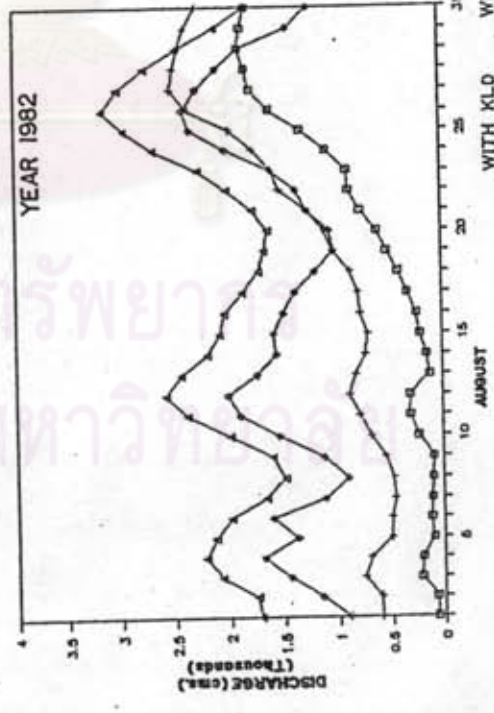
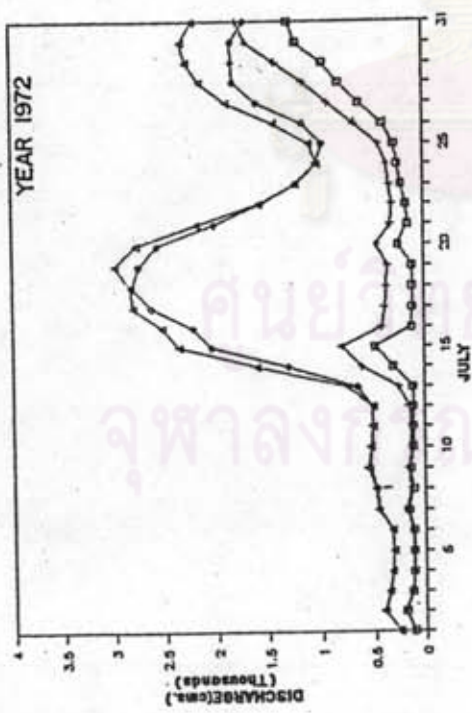
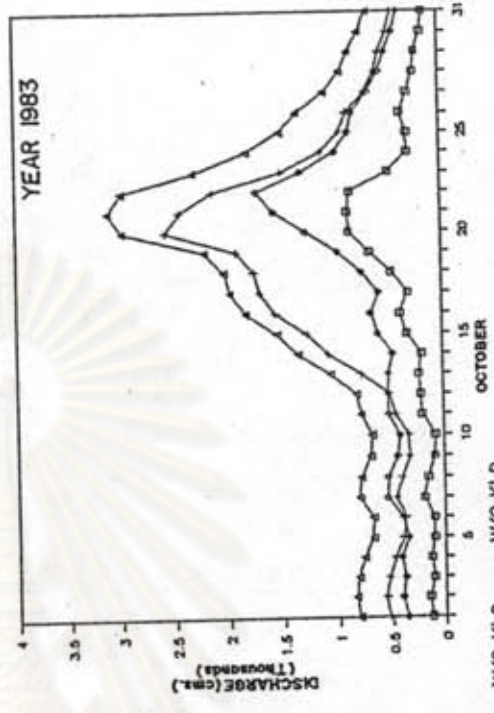
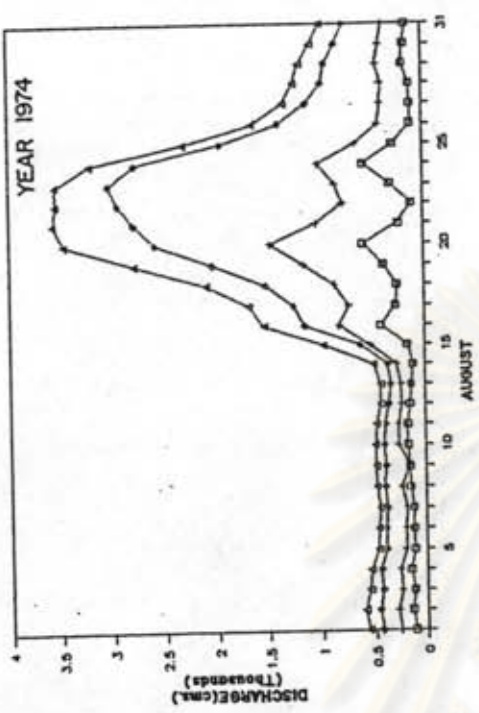
รูปที่ 5-2 อัตราไหลของลำน้ำแควน้อยในกรณีหรือไม่มีเขื่อนเข้าแหลม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

□ WITH SND + W/O SND

รูปที่ 5-3 อัตราไหลของลำน้ำแควใหญ่ในกรณีที่มีหรือไม่มีเขื่อนศรีนครินทร์

□ WITH SND + WITH KLD ◇ W/O KLD W/O KLD
 □ WITH SND W/O SND △ W/O SND

รูปที่ 5-4 อัตราไหลของแม่น้ำแม่กลองของเหตุการณ์จำลองในกรณีต่าง ๆ

5.2.2 ระดับน้ำ

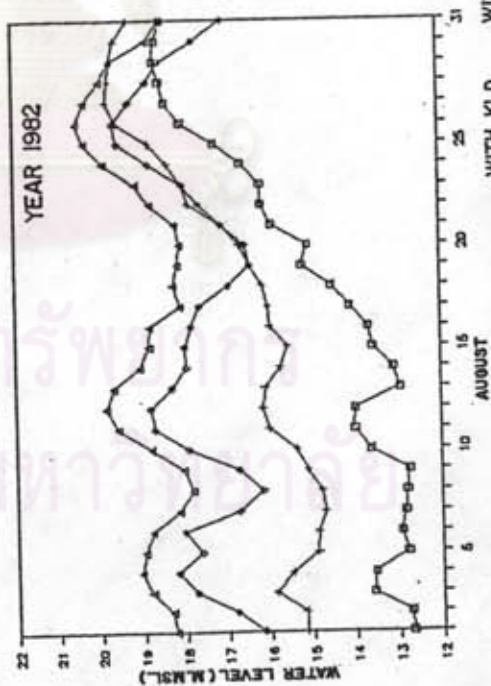
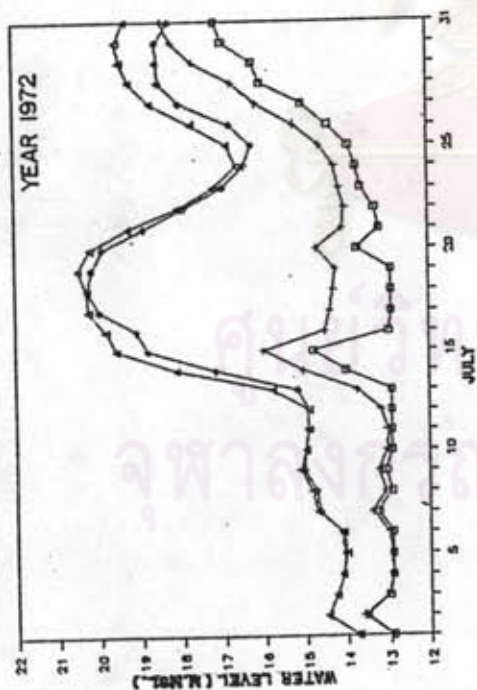
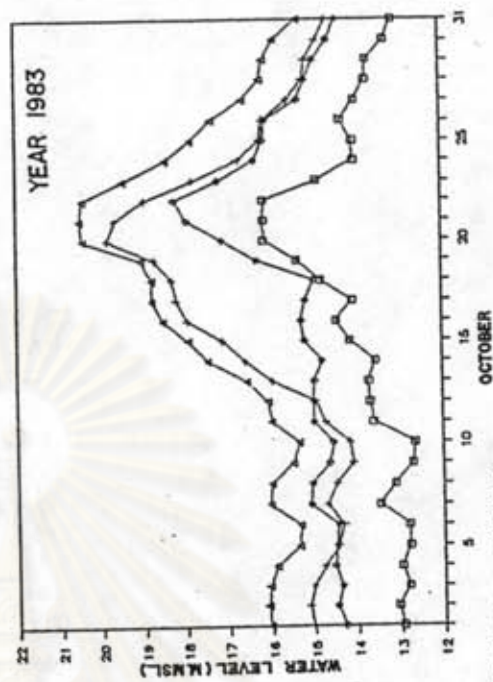
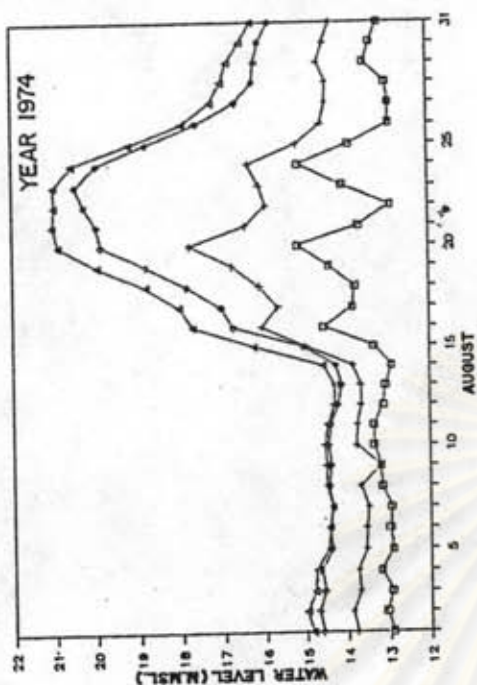
การจำลองอัตราไหลของแม่น้ำแม่กลองของเหตุการณ์จำลองในกรณีต่าง ๆ มีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระดับน้ำในแม่น้ำแม่กลองในแต่ละเหตุการณ์ ระดับน้ำที่แตกต่างกันมีผลทำให้ระบายน้ำออกจากพื้นที่น้ำท่วมลงสู่แม่น้ำแม่กลอง ได้แตกต่างกันด้วย ในการศึกษาจะใช้ข้อมูลระดับน้ำเป็นเงื่อนไขขอบเขตของแบบจำลอง โดยแบ่งออกเป็นขอบเขตแม่น้ำ (River Boundary) และขอบเขตทะเล (Sea Boundary) ขอบเขตแม่น้ำมี 2 ส่วนคือ ขอบเขตด้านแม่น้ำแม่กลองและขอบเขตด้านแม่น้ำท่าจีน ในที่นี้จะกำหนดให้เฉพาะขอบเขตด้านแม่น้ำแม่กลองเท่านั้นที่มีการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากอัตราไหลที่เปลี่ยนแปลงของแม่น้ำแม่กลอง ส่วนขอบเขตด้านแม่น้ำท่าจีนและขอบเขตทะเลกำหนดให้คงที่เนื่องจากไม่มีผลกระทบจากอัตราการระบายน้ำออกจากเขื่อนทั้งสองตำแหน่งของสถานีวัดระดับน้ำต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษาแสดงในรูปที่ 5-1 ผลการวิเคราะห์ค่าระดับน้ำในแม่น้ำแม่กลองที่สถานีต่าง ๆ คือ สถานีบ้านวังขนาย (K11) สถานี ต. หลุมดิน (K2A) และ ปตร.บางนกแขวก ของเหตุการณ์จำลองในกรณีต่าง ๆ ได้แสดงไว้ในรูปที่ 5-5 ถึงรูปที่ 5-7 รายละเอียดเพิ่มเติมของผลการวิเคราะห์ค่าระดับน้ำแสดงไว้ในภาคผนวก ค เนื่องจากอัตราไหลมีผลโดยตรงต่อระดับน้ำในแม่น้ำแม่กลอง ฉะนั้นผลสรุปของการวิเคราะห์ระดับน้ำจึงมีแนวโน้มเช่นเดียวกับผลสรุปของการวิเคราะห์อัตราไหล

5.2.3 ปริมาณฝนและการระเหย

ในการศึกษาครั้งนี้ ปริมาณฝนที่ตกในพื้นที่ศึกษาถูกกำหนดด้วยการนำเอาข้อมูลปริมาณฝนรายวันและอัตราการระเหยมาใช้โดยให้มีค่าคงที่ ไม่เปลี่ยนแปลงในทุกกรณีของการจำลอง ตำแหน่งของสถานีวัดปริมาณฝนต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษาแสดงในรูปที่ 5-1 อัตราการระเหยของน้ำในพื้นที่ศึกษามีค่าเฉลี่ยรายปี 1,445 มม. ฉะนั้น จึงกำหนดให้ใช้อัตราการระเหยเฉลี่ยของน้ำเท่ากับ 4.0 มม./วัน ตัวอย่างของค่าปริมาณฝนรายวันของสถานีต่าง ๆ แสดงในรูปที่ 5-8 รายละเอียดเพิ่มเติมของข้อมูลฝนได้แสดงไว้ในภาคผนวก ง

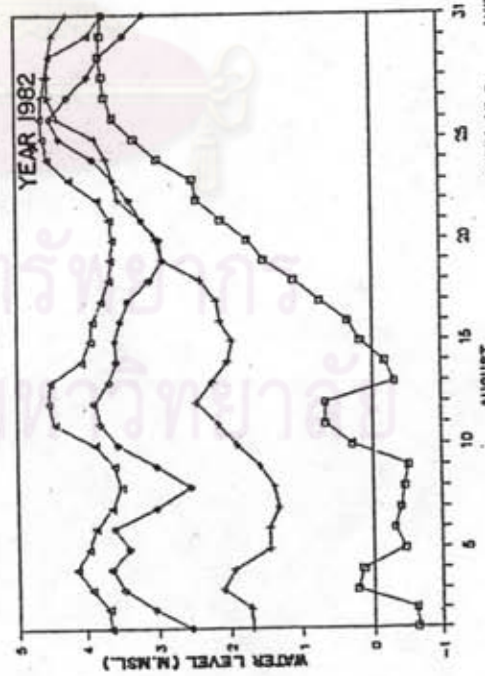
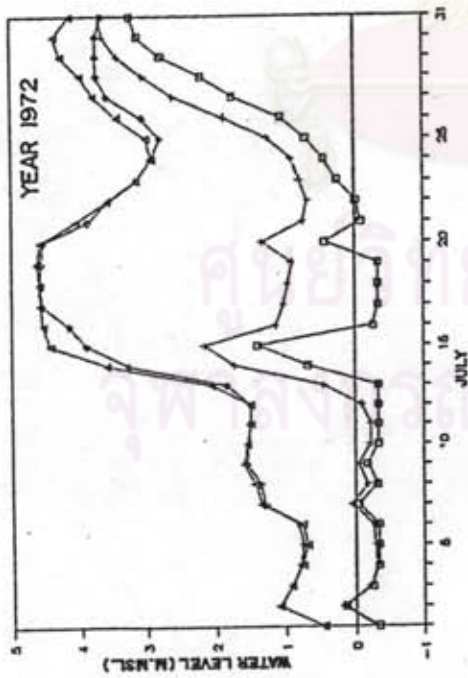
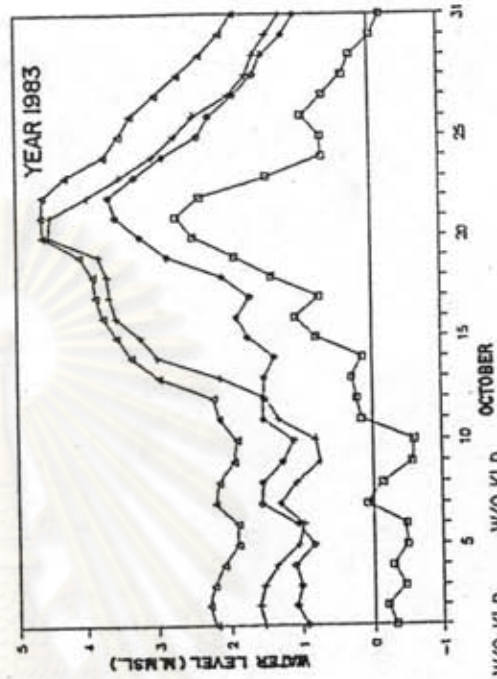
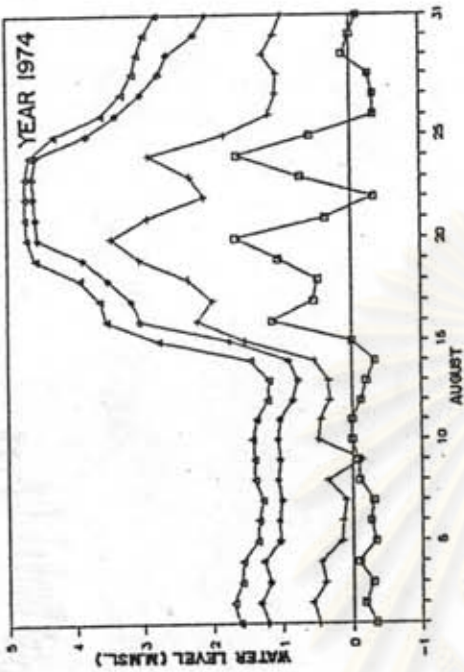
5.2.4 อัตราไหลหลากจากภูเขา

เหตุการณ์อุทกภัยที่เกิดขึ้นในพื้นที่ฝั่งขวาของแม่น้ำแม่กลองมีสาเหตุหนึ่งมาจากฝนตกในพื้นที่ติดกับภูเขาทางทิศตะวันตกและก่อให้เกิดน้ำหลากไหล เข้าสู่พื้นที่ราบลุ่มทางทิศตะวันออก โดยไหลผ่านท่อลอดต่าง ๆ ที่ตัดผ่านคลองส่งน้ำสายใหญ่ฝั่งขวา (คลอง 1R) ซึ่งเป็นขอบเขตทางทิศตะวันตกของพื้นที่ศึกษา พื้นที่รับน้ำทั้งหมดของพื้นที่ส่วนนี้เท่ากับ 1,090 ตร.กม. (ดูรูปที่ 5-9) เนื่องจากพื้นที่บางส่วนมีสภาพเป็นป่ามีความลาดชันสูง และพื้นที่ส่วนที่ติดกับคลองส่งน้ำได้เปลี่ยนเป็นพื้นที่เกษตร

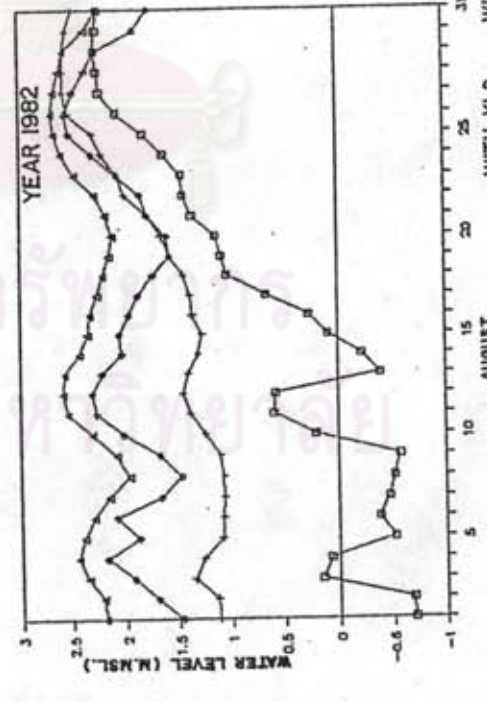
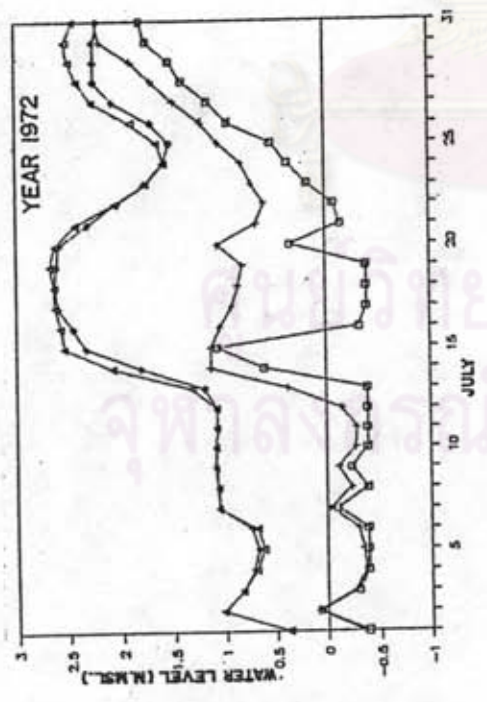
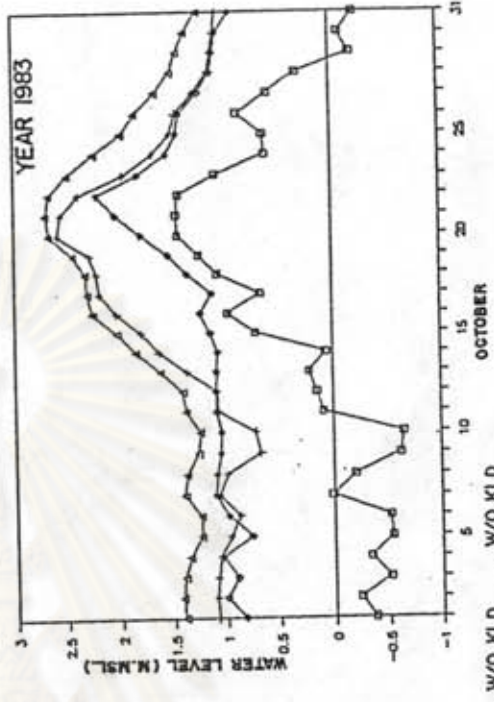
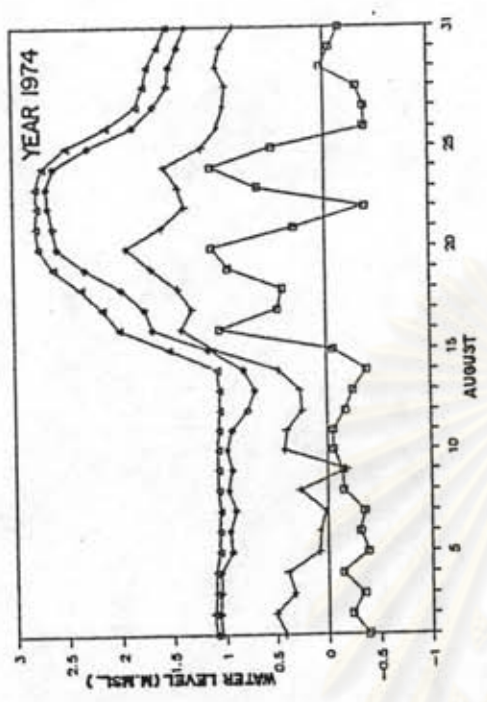
WITH KLD WITH KLD WITH KLD WITH KLD W/O KLD W/O KLD
 WITH SND WITH SND WITH SND WITH SND W/O SND W/O SND

รูปที่ 5-5 ระดับน้ำของสถานีที่ท่าวังชามาย (K11) ของเหตุการณ์จำลองในกรณีต่าง ๆ

WITH KLD + WITH KLD WITH KLD WITH KLD
 WITH SND W/O SND W/O SND W/O SND
 □ ◊ △

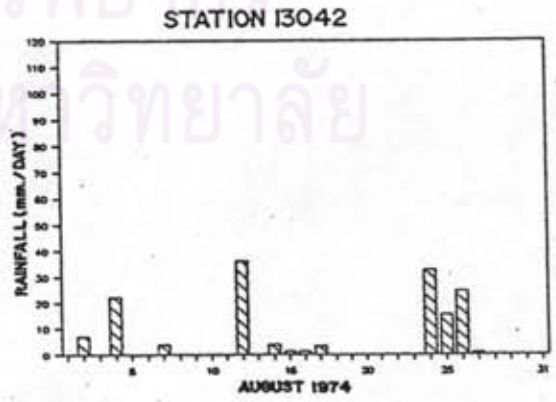
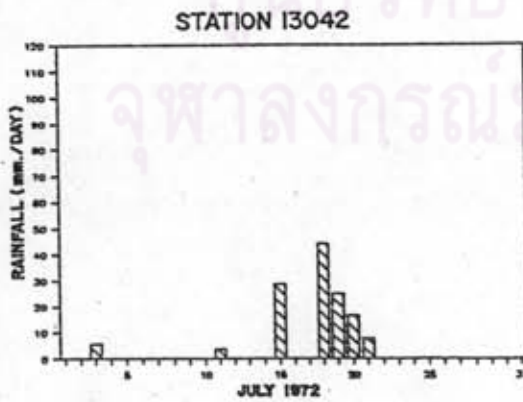
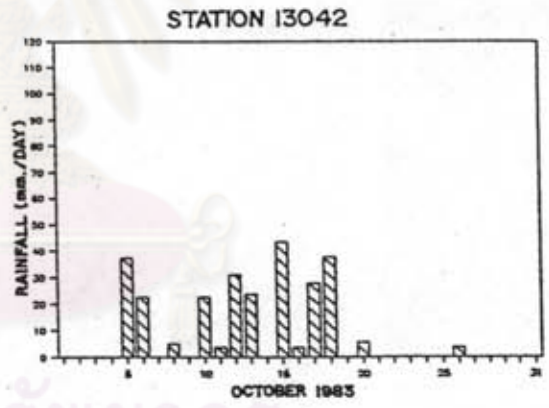
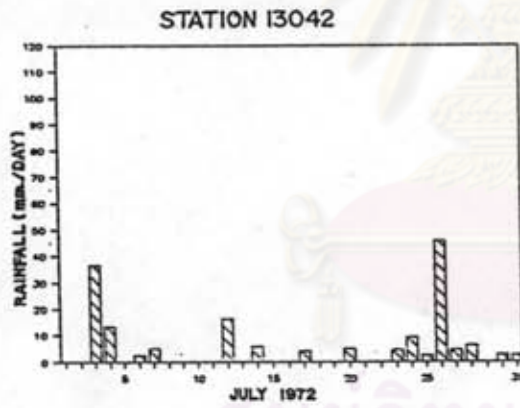
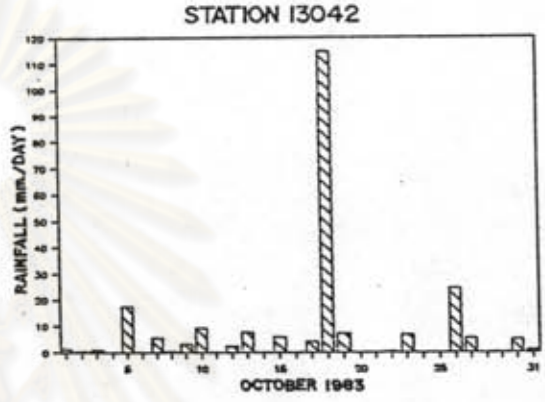
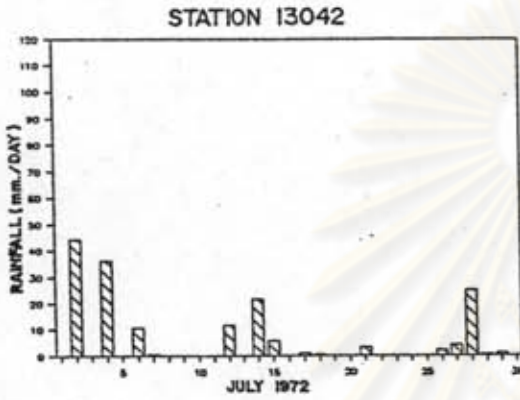
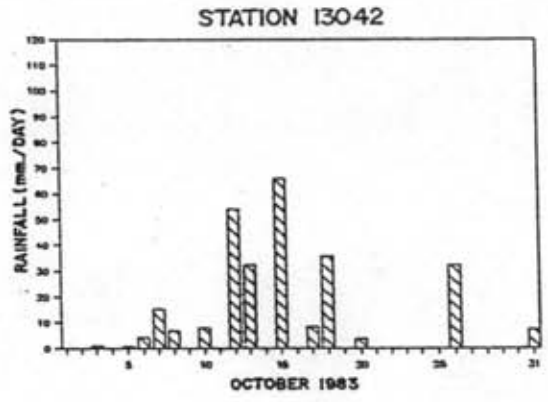
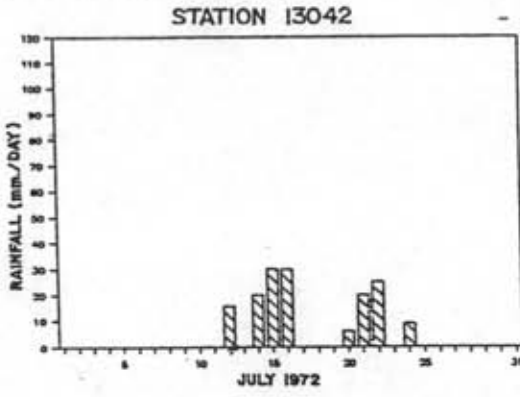
รูปที่ 5-6 ระดับน้ำของสถานีที่ ต. หลุมดิน (K2A) ของเหตุการณ์จำลองในกรณีต่าง ๆ

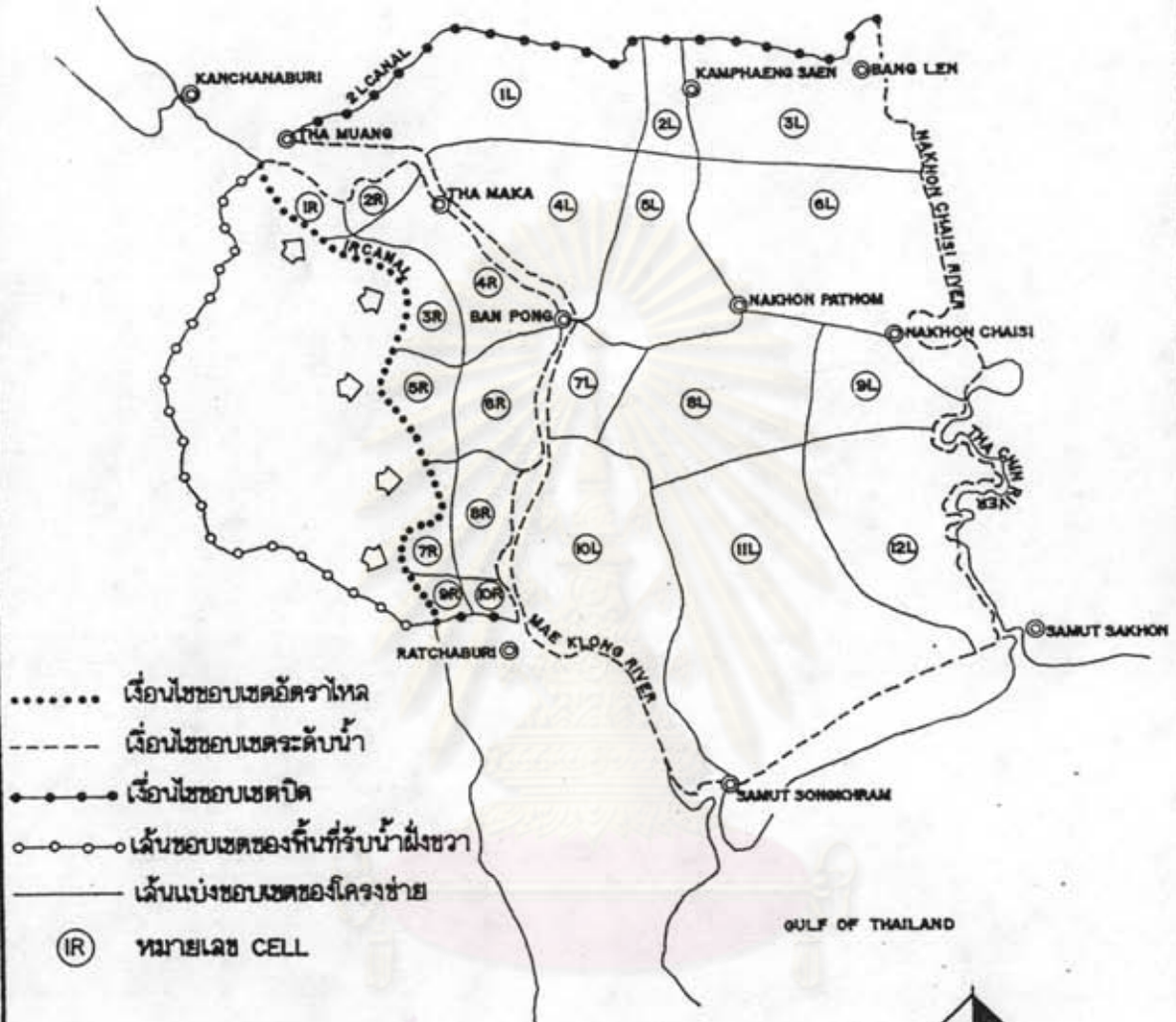
◊ W/O KLD WITH SND
 ◻ W/O KLD W/O SND

+ WITH KLD WITH SND
 △ W/O KLD W/O SND

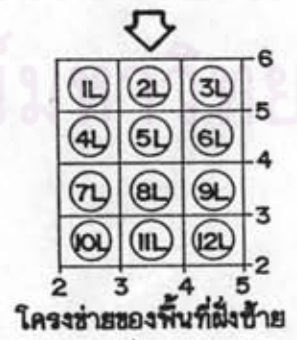
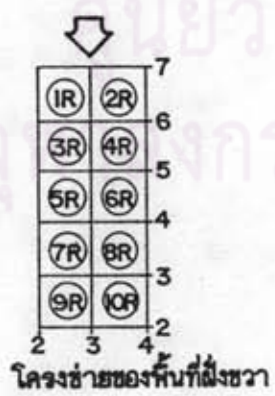
รูปที่ 5-7 ระดับน้ำที่ ปตร. บางกอกเขวก ของเหตุการณ์จำลองในการเขต่าง ๆ

รูปที่ 5-8 ปริมาณฝนของสถานีต่าง ๆ

- เส้นโซบเขตอัตร้าไหล
- เส้นโซบเขตระดับน้ำ
- เส้นโซบเขตปิด
- เส้นขอบเขตของพื้นที่รับน้ำฝั่งขวา
- — — — — เส้นแบ่งขอบเขตของโครงการ
- (IR) หมายเลข CELL

รูปที่ 5-9 โครงการของพื้นที่ศึกษา

กรรมแล้ว วิธีการคำนวณหาอัตราไหลหลากจากภูเขากำหนดให้คำนวณด้วย Rational formular โดยมีรายละเอียดดังนี้

$$Q = C \cdot I \cdot A / 86.4$$

เมื่อ Q = อัตราไหล, ลบ.ม./ว.

C = สปส. น้ำท่า

I = ปริมาณฝน, มม./วัน

A = พื้นที่รับน้ำ, ตร.กม.

จากการปรับเทียบค่าสปส. น้ำท่า (Runoff coefficient) ของพื้นที่ส่วนนี้ประกอบด้วยลักษณะสภาพของพื้นที่ พบว่า ค่า สปส. น้ำท่า เท่ากับ 0.50 ให้ผลการคำนวณพื้นที่น้ำท่ารวมเทียบกับข้อมูลที่บ้านทักไว้เหมาะสมที่สุด ฉะนั้น จึงกำหนดให้ใช้ค่า สปส. น้ำท่า เท่ากับ 0.50 ปริมาณฝนที่ใช้ในการคำนวณ ให้ใช้ข้อมูลฝนของสถานีวัดน้ำฝนที่ อ. เมือง จ.ราชบุรี (47012) อัตราไหลที่คำนวณได้จะเป็นอัตราไหลที่กำหนดให้กระจายสู่พื้นที่ย่อย (cell) ต่าง ๆ ตามขนาดและจำนวนของท่อลอดที่เชื่อมติดกับพื้นที่ย่อย (cell) นั้น ๆ ต่อไป

5.3 การประยุกต์ใช้แบบจำลองในพื้นที่ศึกษา

ในการประยุกต์ใช้แบบจำลอง Bi-dimensional จะต้องทำการแบ่งพื้นที่ศึกษาออกเป็นโครงข่าย (mesh net work) ทำการกำหนดเงื่อนไขเริ่มต้น เงื่อนไขขอบเขตและเงื่อนไขข้อมูลฝน รวมทั้งการปรับเทียบกับข้อมูลภาคสนามก่อน ซึ่งมีรายละเอียดสำหรับการศึกษาครั้งนี้ดังต่อไปนี้

5.3.1 การแบ่งพื้นที่ศึกษาออกเป็นโครงข่าย (mesh net work)

ในการจำลองพื้นที่ศึกษาเพื่อประเมินสภาพน้ำท่ารวมด้วยแบบจำลอง Bi-dimensional จะต้องแบ่งพื้นที่ศึกษาออกเป็นส่วน ๆ เรียกว่า cell โดยให้มีลักษณะเป็นโครงข่ายในรูปของ matrix ซึ่งสามารถกำหนดแต่ละ cell ด้วยหมายเลข (i,j) ส่วนทางน้ำระหว่าง cell เรียกว่า link ซึ่งสามารถกำหนดแต่ละ link ด้วยหมายเลข (i,j) ได้เช่นกัน การแบ่งพื้นที่ออกเป็นโครงข่ายขึ้นอยู่กับลักษณะภูมิประเทศต่าง ๆ เช่น โครงข่ายของถนน คลอง และระบบระบายน้ำต่าง ๆ เป็นเกณฑ์ในการแบ่ง หากลักษณะภูมิประเทศไม่เอื้ออำนวย จะต้องพิจารณาความเป็นไปได้ของความลาดชันของพื้นที่เป็นเกณฑ์ ในการศึกษาค้นคว้านี้ได้แบ่งพื้นที่ศึกษาออกเป็น 2 ส่วน โดยให้แม่น้ำแม่กลองซึ่งกำหนดให้เป็นขอบเขตแม่น้ำเป็นแนวแบ่งเขตพื้นที่ศึกษา ดังนี้

- 1) พื้นที่ฝั่งขวา กำหนดให้แบ่งพื้นที่ออกเป็น โครงข่ายขนาด 2×5 จำนวน 10 cell
- 2) พื้นที่ฝั่งซ้าย กำหนดให้แบ่งพื้นที่ออกเป็น โครงข่ายขนาด 3×4 จำนวน 12 cell

จากเงื่อนไขดังกล่าว สามารถกำหนดโครงข่ายสำหรับทั้งพื้นที่ฝั่งขวาและพื้นที่ฝั่งซ้ายได้ดังรูปที่ 5-9

5.3.2 การกำหนดเงื่อนไขเริ่มต้นและเงื่อนไขขอบเขต

5.3.2.1 การกำหนดเงื่อนไขเริ่มต้น

เงื่อนไขเริ่มต้นคือค่าของตัวแปรที่ตำแหน่งของ cell และ link ต่าง ๆ ในขณะเริ่มต้นทำการคำนวณ โดยใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ตัวแปรดังกล่าวได้แก่ ค่าระดับน้ำที่ cell ต่าง ๆ และค่าอัตราไหลที่ link ต่าง ๆ โดยทั่วไปในการกำหนดเงื่อนไขเริ่มต้น อาจกำหนดตามค่าที่ได้จากการวัดจริงในสนาม ถ้าไม่มีการวัดจริงในสนาม อาจกำหนดโดยการสมมติสภาพเริ่มต้นขั้นก็ได้ ในการสมมติค่าเริ่มต้น จะต้องมีความเป็นไปได้ การกำหนดค่าเริ่มต้นจะมีผลต่อการคำนวณเฉพาะช่วงแรก ๆ ของการคำนวณเท่านั้น เมื่อคำนวณต่อไปเรื่อย ๆ ผลการคำนวณจะลู่เข้า (converge) สู่ค่าที่ควรจะเป็น ในการศึกษานี้ กำหนดค่าระดับน้ำเริ่มต้นจากการสมมติค่าที่เป็นไปได้ในสนาม ดังแสดงไว้ในตารางที่ 5-1 ส่วนค่าอัตราไหลเริ่มต้นกำหนดให้มีค่าเป็นศูนย์

5.3.2.2 การกำหนดเงื่อนไขขอบเขต

เงื่อนไขขอบเขตคือค่าระดับน้ำที่กำหนดให้ของ cell ที่ขอบเขตและค่าอัตราไหลที่กำหนดให้ของ link ที่ขอบเขตที่ทราบค่าตลอดระยะเวลาการคำนวณของแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้เงื่อนไขขอบเขตดังกล่าวได้แก่ เงื่อนไขขอบเขตเป็นระดับน้ำ เงื่อนไขขอบเขตอัตราไหล และเงื่อนไขขอบเขตปิด มีรายละเอียดดังนี้

1) เงื่อนไขขอบเขตที่เป็นระดับน้ำของ cell ต่าง ๆ ที่ขอบเขตแม่น้ำซึ่งอยู่ระหว่างสถานีวัดระดับน้ำที่มีอยู่ สามารถคำนวณได้ด้วยวิธี Linear Interpolation ส่วนเงื่อนไขขอบเขตที่ขอบเขตทะเล จะใช้ค่าระดับน้ำจากสถานีวัดระดับน้ำที่ตั้งอยู่ติดทะเล

2) เงื่อนไขขอบเขตที่เป็นอัตราไหล ในการศึกษาครั้งนี้จะมีเฉพาะอัตราไหลหลากจากภูเขา ค่าอัตราไหลที่กำหนดให้จะใช้ค่าที่คำนวณได้จากวิธีที่แสดงไว้ในหัวข้อที่ 5.2.4

3) เงื่อนไขขอบเขตที่เป็นขอบเขตปิด กำหนดให้ค่าอัตราไหลมีค่าเท่ากับศูนย์ตลอดระยะเวลาการคำนวณ

5.3.3 การกำหนดเงื่อนไขข้อมูลฝน

เงื่อนไขข้อมูลฝนคือค่าปริมาณน้ำฝนที่กำหนดให้ของ cell ต่าง ๆ การกระจายข้อมูลฝนสำหรับ cell ต่าง ๆ หาได้โดยกำหนดสถานีที่ใช้แทนแต่ละ cell และใช้ข้อมูลฝนของสถานีที่กำหนดสำหรับ cell นั้น ๆ ในช่วงเวลาที่ทำการวิเคราะห์ต่อไป ดังที่แสดงไว้ในตารางที่ 5-2

ตารางที่ 5-1 ระดับน้ำเริ่มต้นของ cell ต่าง ๆ

ระดับน้ำเริ่มต้นของพื้นที่ฝั่งขวา (ม.รทก.)					
cell	ปี 1972	ปี 1974	ปี 1982	ปี 1983	ระดับที่รวมลุ่ม
1R	5.00	5.00	5.00	5.00	14.00
2R	5.00	5.00	5.00	5.00	11.00
3R	5.00	5.00	5.00	5.00	11.00
4R	5.00	5.00	5.00	5.00	10.00
5R	4.50	4.50	4.50	4.50	9.50
6R	4.30	4.30	4.30	4.30	6.00
7R	3.30	3.30	3.30	3.30	6.00
8R	2.70	2.70	2.70	2.70	3.00
9R	3.60	3.60	3.60	3.60	7.00
10R	3.40	3.40	3.40	3.40	5.50
ระดับน้ำเริ่มต้นของพื้นที่ฝั่งซ้าย (ม.รทก.)					
cell	ปี 1972	ปี 1974	ปี 1982	ปี 1983	ระดับที่รวมลุ่ม
1L	11.60	11.60	11.45	11.60	12.00
2L	11.60	11.60	11.45	11.60	12.30
3L	11.60	11.60	11.45	11.60	12.20
4L	4.00	4.00	4.00	4.00	9.00
5L	4.00	4.00	4.00	4.00	8.00
6L	4.00	4.00	4.00	4.00	7.00
7L	3.50	3.50	3.50	3.50	4.20
8L	3.50	3.50	3.50	3.50	4.10
9L	3.50	3.50	3.50	3.50	4.60
10L	2.30	2.50	2.06	1.67	3.00
11L	2.30	2.50	2.06	1.67	3.00
12L	2.30	2.50	2.06	1.67	3.00

ตารางที่ 5-2 ข้อมูลผลของ cell ต่าง ๆ

ข้อมูลผลของพื้นที่ฝั่งขวา ในปี 1972				
cell	สถานี	ช่วงเวลาวิเคราะห์	จำนวนวันที่ฝนตก	ปริมาณฝนตก(มม.)
1R	13042	11 ก.ค.-15 ส.ค.	10	199.3
2R	13042	11 ก.ค.-15 ส.ค.	10	199.3
3R	13042	11 ก.ค.-15 ส.ค.	10	199.3
4R	13042	11 ก.ค.-15 ส.ค.	10	199.3
5R	13042	11 ก.ค.-15 ส.ค.	10	199.3
6R	13042	11 ก.ค.-15 ส.ค.	10	199.3
7R	47042	11 ก.ค.-15 ส.ค.	12	124.2
8R	47042	11 ก.ค.-15 ส.ค.	12	124.2
9R	47042	11 ก.ค.-15 ส.ค.	12	124.2
10R	47042	11 ก.ค.-15 ส.ค.	12	124.2
ข้อมูลผลของพื้นที่ฝั่งซ้าย ในปี 1972				
cell	สถานี	ช่วงเวลาวิเคราะห์	จำนวนวันที่ฝนตก	ปริมาณฝนตก(มม.)
1L	13042	17 ก.ค.-3 ส.ค.	4	60.1
2L	23052	17 ก.ค.-3 ส.ค.	6	56.4
3L	23052	17 ก.ค.-3 ส.ค.	6	56.4
4L	47042	17 ก.ค.-3 ส.ค.	5	64.4
5L	47042	17 ก.ค.-3 ส.ค.	5	64.4
6L	23022	17 ก.ค.-3 ส.ค.	11	76.9
7L	47042	17 ก.ค.-3 ส.ค.	5	64.4
8L	47042	17 ก.ค.-3 ส.ค.	5	64.4
9L	23022	17 ก.ค.-3 ส.ค.	11	76.9
10L	47032	17 ก.ค.-3 ส.ค.	4	94.1
11L	47032	17 ก.ค.-3 ส.ค.	4	94.1
12L	47032	17 ก.ค.-3 ส.ค.	4	94.1

ตารางที่ 5-2 (ต่อ)

ข้อมูลฝนของพื้นที่ฝั่งขวา ในปี 1974				
cell	สถานี	ช่วงเวลาวิเคราะห์	จำนวนวันที่ฝนตก	ปริมาณฝนตก(มม.)
1R	13042	20 ส.ค.-9 ก.ย.	5	79.5
2R	13042	20 ส.ค.-9 ก.ย.	5	79.5
3R	13042	20 ส.ค.-9 ก.ย.	5	79.5
4R	13042	20 ส.ค.-9 ก.ย.	5	79.5
5R	13042	20 ส.ค.-9 ก.ย.	5	79.5
6R	13042	20 ส.ค.-9 ก.ย.	5	79.5
7R	47042	20 ส.ค.-9 ก.ย.	5	96.7
8R	47042	20 ส.ค.-9 ก.ย.	5	96.7
9R	47042	20 ส.ค.-9 ก.ย.	5	96.7
10R	47042	20 ส.ค.-9 ก.ย.	5	96.7
ข้อมูลฝนของพื้นที่ฝั่งซ้าย ในปี 1974				
cell	สถานี	ช่วงเวลาวิเคราะห์	จำนวนวันที่ฝนตก	ปริมาณฝนตก(มม.)
1L	13042	24 ส.ค.-7 ก.ย.	2	31.0
2L	23052	24 ส.ค.-7 ก.ย.	10	108.2
3L	23052	24 ส.ค.-7 ก.ย.	10	108.2
4L	47042	24 ส.ค.-7 ก.ย.	5	96.7
5L	47042	24 ส.ค.-7 ก.ย.	5	96.7
6L	23022	24 ส.ค.-7 ก.ย.	11	69.3
7L	47042	24 ส.ค.-7 ก.ย.	5	96.7
8L	47042	24 ส.ค.-7 ก.ย.	5	96.7
9L	23022	24 ส.ค.-7 ก.ย.	11	69.3
10L	47032	24 ส.ค.-7 ก.ย.	6	153.6
11L	47032	24 ส.ค.-7 ก.ย.	6	153.6
12L	47032	24 ส.ค.-7 ก.ย.	6	153.6

ตารางที่ 5-2 (ต่อ)

ข้อมูลฝนของพื้นที่ฝั่งขวา ในปี 1982				
cell	สถานี	ช่วงเวลาวิเคราะห์	จำนวนวันที่ฝนตก	ปริมาณฝนตก(มม.)
1R	13042	15 ส.ค.-27 ก.ย.	23	142.1
2R	13042	15 ส.ค.-27 ก.ย.	23	142.1
3R	13042	15 ส.ค.-27 ก.ย.	23	142.1
4R	13042	15 ส.ค.-27 ก.ย.	23	142.1
5R	13042	15 ส.ค.-27 ก.ย.	23	142.1
6R	13042	15 ส.ค.-27 ก.ย.	23	142.1
7R	47042	15 ส.ค.-27 ก.ย.	17	158.6
8R	47042	15 ส.ค.-27 ก.ย.	17	158.6
9R	47042	15 ส.ค.-27 ก.ย.	17	158.6
10R	47042	15 ส.ค.-27 ก.ย.	17	158.6
ข้อมูลฝนของพื้นที่ฝั่งซ้าย ในปี 1982				
cell	สถานี	ช่วงเวลาวิเคราะห์	จำนวนวันที่ฝนตก	ปริมาณฝนตก(มม.)
1L	13042	24 ส.ค.-3 ก.ย.	5	29.8
2L	23052	24 ส.ค.-3 ก.ย.	2	16.8
3L	23052	24 ส.ค.-3 ก.ย.	2	16.8
4L	47042	24 ส.ค.-3 ก.ย.	5	36.5
5L	47042	24 ส.ค.-3 ก.ย.	5	36.5
6L	23022	24 ส.ค.-3 ก.ย.	4	55.3
7L	47042	24 ส.ค.-3 ก.ย.	5	36.5
8L	47042	24 ส.ค.-3 ก.ย.	5	36.5
9L	23022	24 ส.ค.-3 ก.ย.	4	55.3
10L	47032	24 ส.ค.-3 ก.ย.	3	26.2
11L	47032	24 ส.ค.-3 ก.ย.	3	26.2
12L	47032	24 ส.ค.-3 ก.ย.	3	26.2

ตารางที่ 5-2 (ต่อ)

ข้อมูลผลของพื้นที่ฝั่งขวา ในปี 1983				
cell	สถานี	ช่วงเวลาวิเคราะห์	จำนวนวันที่ฝนตก	ปริมาณฝนตก(มม.)
1R	13042	12 ต.ค.-29 พ.ย.	23	441.2
2R	13042	12 ต.ค.-29 พ.ย.	23	441.2
3R	13042	12 ต.ค.-29 พ.ย.	23	441.2
4R	13042	12 ต.ค.-29 พ.ย.	23	441.2
5R	13042	12 ต.ค.-29 พ.ย.	23	441.2
6R	13042	12 ต.ค.-29 พ.ย.	23	441.2
7R	47042	12 ต.ค.-29 พ.ย.	24	450.9
8R	47042	12 ต.ค.-29 พ.ย.	24	450.9
9R	47042	12 ต.ค.-29 พ.ย.	24	450.9
10R	47042	12 ต.ค.-29 พ.ย.	24	450.9
ข้อมูลผลของพื้นที่ฝั่งซ้าย ในปี 1983				
cell	สถานี	ช่วงเวลาวิเคราะห์	จำนวนวันที่ฝนตก	ปริมาณฝนตก(มม.)
1L	13042	24 ต.ค.-1 พ.ย.	2	39.7
2L	23052	24 ต.ค.-1 พ.ย.	1	3.9
3L	23052	24 ต.ค.-1 พ.ย.	1	3.9
4L	47042	24 ต.ค.-1 พ.ย.	4	44.0
5L	47042	24 ต.ค.-1 พ.ย.	4	44.0
6L	23022	24 ต.ค.-1 พ.ย.	4	36.2
7L	47042	24 ต.ค.-1 พ.ย.	4	44.0
8L	47042	24 ต.ค.-1 พ.ย.	4	44.0
9L	23022	24 ต.ค.-1 พ.ย.	4	36.2
10L	47032	24 ต.ค.-1 พ.ย.	3	22.5
11L	47032	24 ต.ค.-1 พ.ย.	3	22.5
12L	47032	24 ต.ค.-1 พ.ย.	3	22.5

5.3.4 การปรับเทียบกับข้อมูลภาคสนาม

ในบทที่ 4 เป็นการทดสอบแบบจำลองที่พัฒนาขึ้นกับค่าที่ได้จากการวิเคราะห์ว่า สามารถคำนวณได้ถูกต้องตามทฤษฎีพื้นฐานที่ใช้หรือไม่ การทดสอบเปรียบเทียบกับข้อมูลภาคสนามเป็นอีกขั้นตอนหนึ่งในการทดสอบแบบจำลองว่าแบบจำลองที่พัฒนาขึ้นจะสามารถอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสภาวะจริงได้หรือไม่ โดยในการศึกษาเปรียบเทียบครั้งนี้จะนำผลจากการคำนวณมาเทียบกับค่าที่วัดได้จากภาคสนามเพื่อให้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ที่พัฒนาขึ้นนี้สามารถให้ผลการคำนวณใกล้เคียงกับเหตุการณ์น้ำท่วมที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่ศึกษา ก่อนที่จะประยุกต์ใช้แบบจำลองกับพื้นที่ศึกษานั้น ๆ ต่อไป โดยทั่วไปจะต้องเริ่มต้นด้วยการปรับเทียบแบบจำลอง เพื่อให้มั่นใจในค่าพารามิเตอร์ที่เหมาะสมสำหรับพื้นที่ศึกษาแล้วจึงนำค่าพารามิเตอร์นั้นไปใช้ในการคำนวณต่อไป ในการศึกษานี้ค่าพารามิเตอร์ดังกล่าวคือ ค่า สปส. ความขรุขระ Manning's n เมื่อได้ค่าพารามิเตอร์ n ที่เหมาะสมแล้วจะกำหนดให้ค่า n ที่ได้จากการปรับเทียบเป็นค่า n ของทุก link ในพื้นที่ศึกษาต่อไป

5.3.4.1 ข้อมูลภาคสนาม

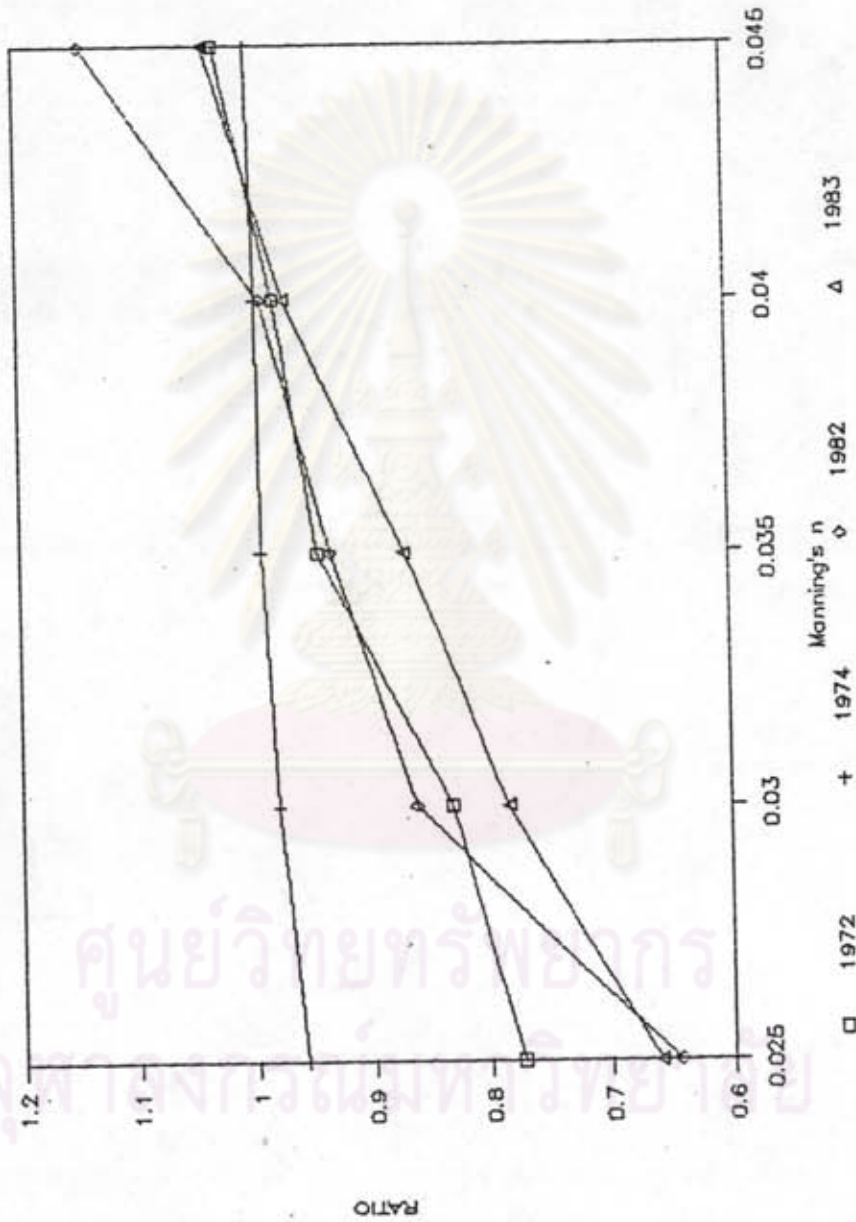
ข้อมูลสนามที่รวบรวมได้จากหน่วยงานต่าง ๆ เช่น ข้อมูลชลศาสตร์ อุทกวิทยา ลักษณะภูมิประเทศและข้อมูลความเสียหายของเหตุการณ์น้ำท่วมในลุ่มน้ำแม่กลองตอนล่างซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนหนึ่งของพื้นที่ศึกษา ข้อมูลความเสียหายของเหตุการณ์น้ำท่วมที่มีการบันทึกไว้เป็นขนาดพื้นที่น้ำท่วมของเหตุการณ์น้ำท่วมทั้ง 4 ปีซึ่งจะใช้ในการปรับเทียบแบบจำลอง โดยมีรายละเอียดดังนี้

ปี	1972	1974	1982	1983
เดือน	กรกฎาคม	สิงหาคม	สิงหาคม	ตุลาคม
พื้นที่น้ำท่วม(ไร่)	206,100	301,700	55,000	117,038

5.3.4.2 ผลการปรับเทียบแบบจำลอง

ในการคำนวณปรับเทียบแบบจำลอง ได้กำหนดช่วงของค่า n สำหรับปรับเทียบไว้ดังนี้คือ 0.025, 0.030, 0.035, 0.040 และ 0.045 โดยคำนวณเปรียบเทียบค่าพื้นที่น้ำท่วมที่คำนวณได้สำหรับค่า n ต่าง ๆ กับข้อมูลพื้นที่น้ำท่วมที่มีการบันทึกไว้ ผลการคำนวณพื้นที่น้ำท่วมจากแบบจำลองเปรียบเทียบกับข้อมูลพื้นที่น้ำท่วมสำหรับค่า n ต่าง ๆ แสดงในรูปที่ 5-10 และตารางที่ 5-3 ถึงตารางที่ 5-6 พบว่าพื้นที่น้ำท่วมที่คำนวณส่วนใหญ่ให้ค่าใกล้เคียงกับค่าพื้นที่น้ำท่วมจริงเมื่อใช้ค่า n เท่ากับ 0.040 นี้เมื่อเทียบกับผลการศึกษาก่อนการจำลองน้ำท่วมพื้นที่ราบทางทิศตะวันออกของกรุงเทพฯ

CALCULATED/ACTUAL FLOODED AREA

รูปที่ 5-10 ผลของค่า n ต่ออัตราส่วนระหว่างพื้นที่น้ำท่วมที่คำนวณได้กับพื้นที่น้ำท่วมจริง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ซึ่งเลือกใช้ค่า n ในช่วง 0.035 ถึง 0.050 (LANTI, 1982 และ CHAIWAT, 1983) จะเห็นว่าค่า n เท่ากับ 0.040 สำหรับพื้นที่ศึกษาที่ อยู่ในช่วงที่การศึกษาที่ผ่านมาใช้อยู่ จึงสมควรนำไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาครั้งต่อไป

ตารางที่ 5-3 ผลการคำนวณพื้นที่น้ำท่วมฝั่งขวา (ไร่) สำหรับค่า n ต่าง ๆ

ปี \ n	0.025	0.030	0.035	0.040	0.045
1972	40,207	39,827	39,333	38,725	38,117
1974	42,601	41,689	40,739	39,827	38,953
1982	35,419	35,533	35,457	35,267	35,001
1983	36,673	35,837	35,115	38,286	38,832

ตารางที่ 5-4 ผลการคำนวณพื้นที่น้ำท่วมฝั่งซ้าย (ไร่) สำหรับค่า n ต่าง ๆ

ปี \ n	0.025	0.030	0.035	0.040	0.045
1972	119,076	131,938	155,469	163,510	173,869
1974	246,468	254,255	259,013	260,811	263,293
1982	0	11,956	15,894	19,306	27,850
1983	40,588	55,947	66,872	75,475	82,497

ตารางที่ 5-5 ผลการคำนวณพื้นที่น้ำท่วมทั้งหมด (ไร่) สำหรับค่า n ต่าง ๆ

ปี \ n	0.025	0.030	0.035	0.040	0.045
1972	159,283	171,765	194,802	202,235	211,986
1974	289,087	295,944	299,752	300,638	302,246
1982	35,419	47,489	51,351	54,573	62,851
1983	77,261	91,784	101,987	113,761	121,329

ตารางที่ 5-6 อัตราส่วนระหว่างพื้นที่น้ำท่วมที่คำนวณได้ต่อพื้นที่น้ำท่วมจริง สำหรับค่า n ต่าง ๆ

ปี \ n	0.025	0.030	0.035	0.040	0.045
1972	0.773	0.833	0.945	0.981	1.028
1974	0.958	0.981	0.994	0.996	1.002
1982	0.644	0.863	0.934	0.992	1.143
1983	0.660	0.784	0.871	0.972	1.037

5.4 ผลการประยุกต์ใช้

จากการประยุกต์ใช้แบบจำลองในการจำลองสภาพน้ำท่วมในพื้นที่ศึกษาของเหตุการณ์จำลองในกรณีต่าง ๆ ทำให้สามารถวิเคราะห์ผลการศึกษาดังกล่าว ได้แก่ ลักษณะน้ำท่วม สาเหตุน้ำท่วม ระดับน้ำท่วม ขนาดของพื้นที่น้ำท่วม และ ระยะเวลาที่น้ำท่วมขัง โดยมีรายละเอียดดังนี้

5.4.1 ลักษณะน้ำท่วม

จากผลการวิเคราะห์สภาพน้ำท่วมในพื้นที่ศึกษาของการศึกษานี้ และจากการแบ่งโครงข่ายของพื้นที่ศึกษา สามารถแบ่งพื้นที่น้ำท่วมได้เป็น 4 ส่วน คือ พื้นที่ฝั่งขวา พื้นที่ฝั่งซ้ายตอนบน พื้นที่ฝั่งซ้ายตอนกลางและพื้นที่ฝั่งซ้ายตอนล่าง พอสรุปลักษณะน้ำท่วมในพื้นที่ต่าง ๆ ได้ดังนี้

1) พื้นที่ฝั่งขวามีทางระบายน้ำออกสู่แม่น้ำแม่กลองได้ทางเดียว ขนาดของพื้นที่น้ำท่วมและระยะเวลาในการท่วมขึ้นอยู่กับความสามารถในการระบายน้ำออกจากพื้นที่ลงสู่แม่น้ำแม่กลอง เป็นสำคัญ cell ที่เกิดน้ำท่วมได้แก่ cell 6R และ cell 8R

2) พื้นที่ฝั่งซ้ายตอนบนมีลักษณะภูมิประเทศเป็นหุบเขา มีคลองระบายน้ำสายเดียวที่ระบายน้ำออกลงสู่แม่น้ำท่าจีนได้จุดเดียวคือ ปตร.บางปลา ปริมาณของฝนที่ตกหนักในพื้นที่และขนาดจำกัดของ ปตร.บางปลาทำให้เกิดน้ำท่วมได้ง่าย cell ที่เกิดน้ำท่วมได้แก่ cell 1L cell 2L และ cell 3L

3) พื้นที่ฝั่งซ้ายตอนกลางมีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มมีคลองระบายน้ำหลายสายและมีทางระบายน้ำออกจากพื้นที่ได้หลายทาง คือ แม่น้ำแม่กลอง แม่น้ำท่าจีน และระบายลงสู่พื้นที่ฝั่งซ้ายตอนล่างได้ cell ที่เกิดน้ำท่วมได้แก่ cell 7L และ cell 8L

4) พื้นที่ฝั่งซ้ายตอนล่างมีคลองระบายน้ำสายใหญ่หลายสาย สามารถระบายน้ำออกสู่แม่น้ำแม่กลอง แม่น้ำท่าจีน และทะเลได้ cell ที่เกิดน้ำท่วมได้แก่ cell 10L และ cell 11L

5.4.2 สาเหตุน้ำท่วม

จากการวิเคราะห์สภาพน้ำท่วมในพื้นที่ศึกษาของการศึกษานี้ พอสรุปลักษณะสำคัญที่มีผลต่อการเกิดน้ำท่วม ดังนี้

1) ฝนที่ตกในพื้นที่ด้านเหนือเขื่อนขึ้นไปและฝนที่ตกในพื้นที่ด้านท้ายเขื่อนลงมา เช่นฝนที่ตกในพื้นที่ศึกษาและพื้นที่ภูเขาทางทิศตะวันตกซึ่งก่อให้เกิดน้ำหลากจากภูเขาไหลเข้าสู่พื้นที่ศึกษา ในกรณีที่มีฝนส่วนใหญ่ตกในพื้นที่ด้านเหนือเขื่อน เขื่อนทั้งสองจะสามารถควบคุมปริมาณน้ำหลากเนื่องจากฝนไว้ได้ ทำให้สามารถช่วยลดสภาพน้ำท่วมลงได้

2) ระดับน้ำในแม่น้ำแม่กลอง แม่น้ำท่าจีน และ ระดับน้ำทะเล เป็นปัจจัยสำคัญในการระบายน้ำจากพื้นที่น้ำท่วม ปริมาณน้ำหลากที่มาจากร้าน้ำต่างๆ เช่น ลานน้ำแควน้อย ลานน้ำแควใหญ่ และลานน้ำสาขาย่อยต่างๆ จะไหลลงสู่แม่น้ำแม่กลองซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อระดับน้ำในแม่น้ำแม่กลอง

3) พื้นที่ศึกษามีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มต่ำ ขาดคลองระบายน้ำภายในพื้นที่ และจุดระบายน้ำหรือประตูระบายน้ำออกจากพื้นที่เพียงพอ

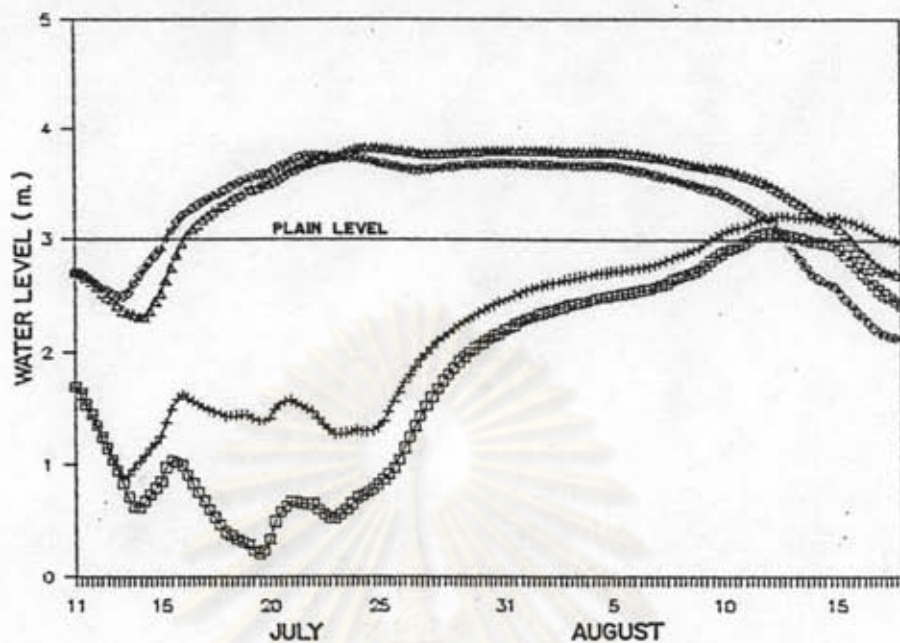
5.4.3 ระดับน้ำท่วม

จากผลการคำนวณของแบบจำลองจะได้ค่าระดับน้ำของแต่ละ cell ตามช่วง เวลาต่าง ๆ ซึ่งสามารถทำเป็นชลภาพ (hydrograph) ของระดับน้ำของแต่ละ cell ได้ ในการศึกษานี้ กำหนดให้แต่ละ cell เกิดน้ำท่วมเมื่อระดับน้ำสูงกว่าระดับที่ราบลุ่ม (plain level) ของ cell นั้น ๆ และระดับน้ำท่วมคือระดับน้ำสูงสุดของชลภาพ ตัวอย่างของชลภาพของ cell ต่าง ๆ ที่เกิดน้ำท่วมได้แสดงไว้ในรูปที่ 5-11 ผลการคำนวณระดับน้ำท่วมของ cell ต่าง ๆ แสดงไว้ในตารางที่ 5-7 ถึงตารางที่ 5-14 ผลของการวิเคราะห์ระดับน้ำท่วมพอสรุปได้ดังนี้

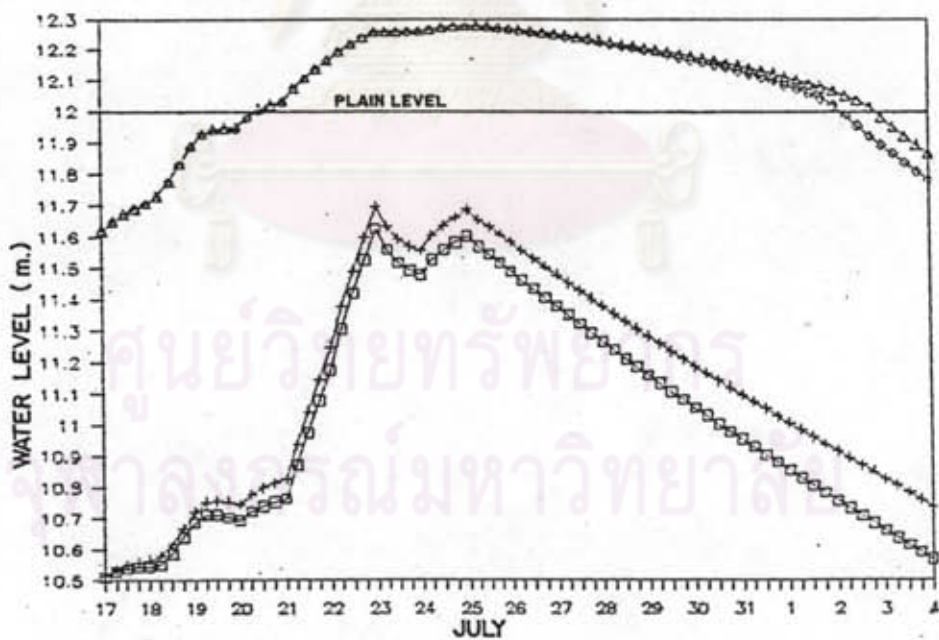
1) ในปี 1972 จากเหตุการณ์จำลองในกรณีต่าง ๆ พบว่า ระดับน้ำท่วมของแต่ละ cell มีดังนี้ ระดับน้ำท่วมของ cell 8R อยู่ในช่วง 3.066 - 3.825 ม. ระดับน้ำท่วมของ cell 1L อยู่ในช่วง 11.626 - 12.281 ม. ระดับน้ำท่วมของ cell 7L อยู่ในช่วง 4.072 - 4.252 ม. ระดับน้ำท่วมของ cell 8L อยู่ในช่วง 3.882 - 4.177 ม. และ ระดับน้ำท่วมของ cell 10L อยู่ในช่วง 2.167 - 3.058 ม.

2) ในปี 1974 ระดับน้ำท่วมของ cell 8R อยู่ในช่วง 1.714 - 3.854 ม. ระดับน้ำท่วมของ cell 1L อยู่ในช่วง 11.590 - 12.257 ม. ระดับน้ำท่วมของ cell 2L อยู่ในช่วง 11.587 - 12.343 ม. ระดับน้ำท่วมของ cell 3L อยู่ในช่วง 11.667 - 12.402 ม. ระดับน้ำท่วมของ cell 7L อยู่ในช่วง 4.253 - 4.296 ม. ระดับน้ำท่วมของ cell 8L อยู่ในช่วง 4.177 - 4.293 ม. ระดับน้ำท่วมของ cell 10L อยู่ในช่วง 2.277 - 3.064 ม. และ ระดับน้ำท่วมของ cell 11L อยู่ในช่วง 2.241 - 3.024 ม.

WATER LEVEL AT CELL 8R IN THE YEAR 1972

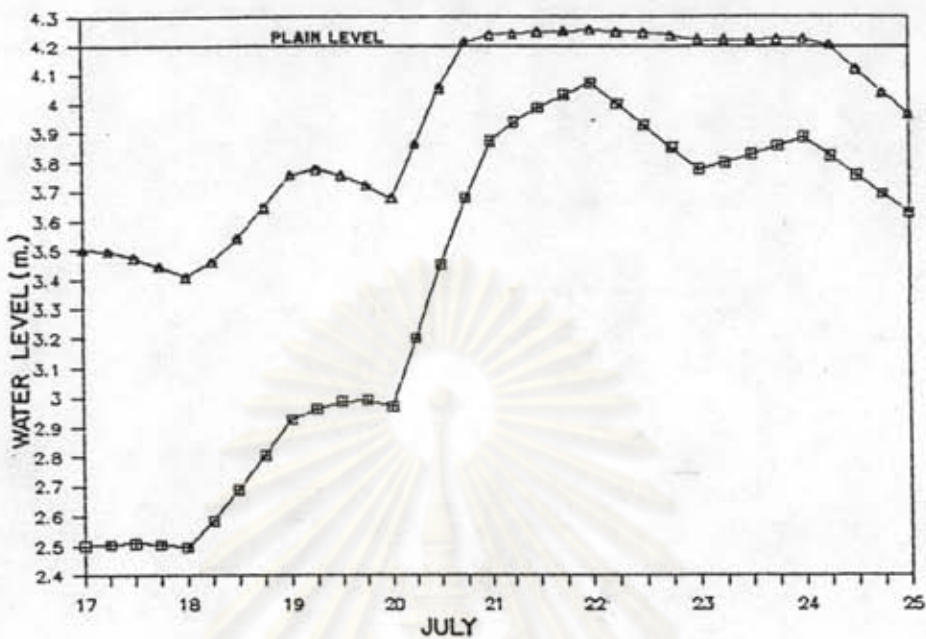
WATER LEVEL AT CELL 1L IN THE YEAR 1972

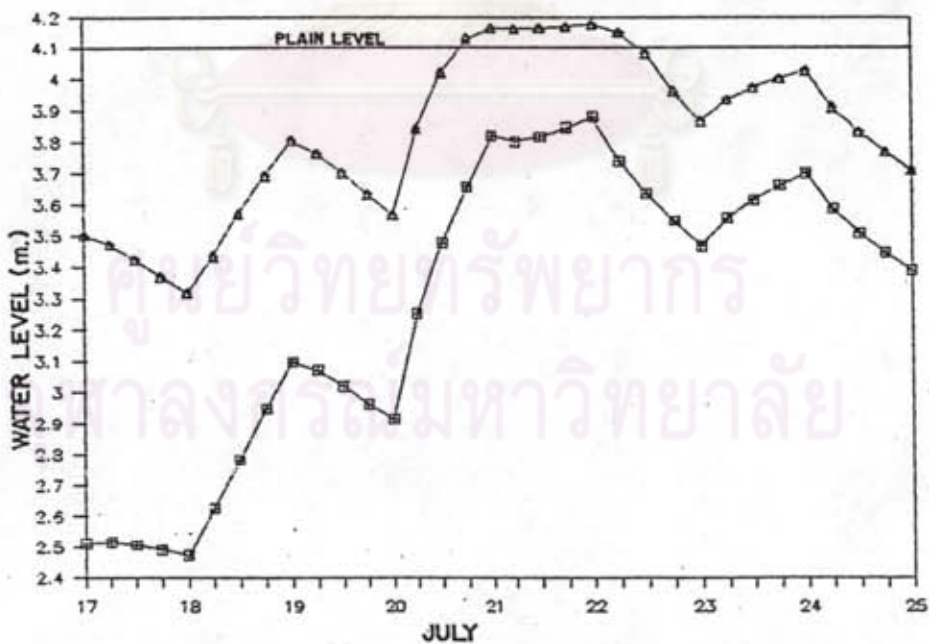
□ WITH KLD WITH SND + WITH KLD W/O SND ◇ W/O KLD WITH SND △ W/O KLD W/O SND

รูปที่ 5-11 ซากพ (hydrograph) ของ cell ต่าง ๆ

WATER LEVEL AT CELL 7L IN THE YEAR 1972

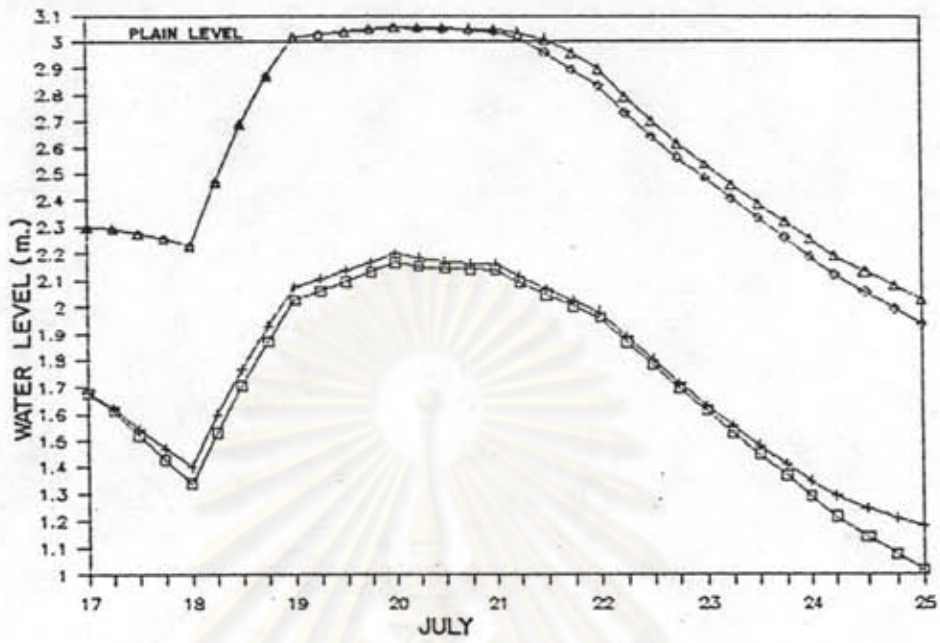
WATER LEVEL AT CELL 8L IN THE YEAR 1972

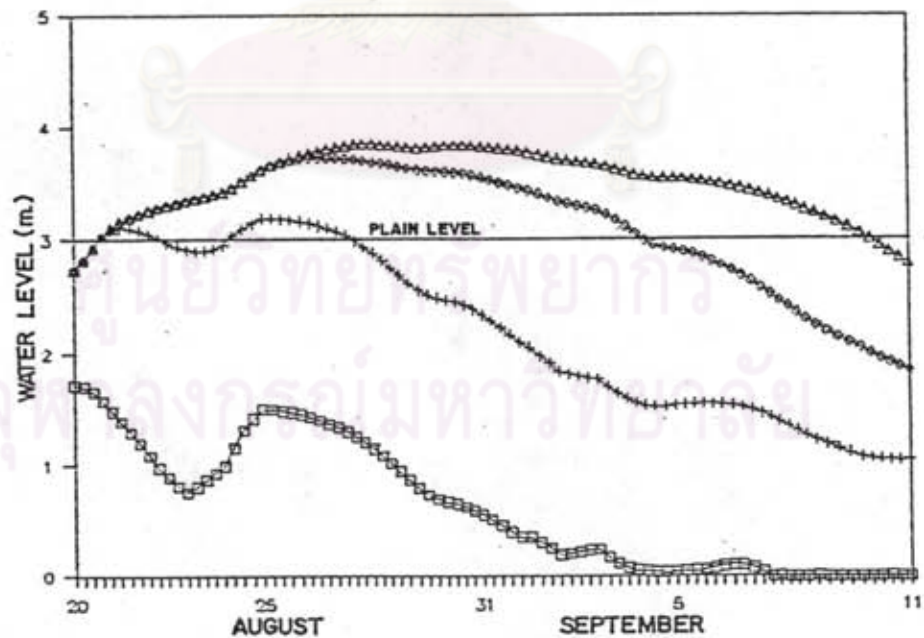
□ WITH KLD WITH SND + WITH KLD W/O SND ◇ W/O KLD WITH SND △ W/O KLD W/O SND

รูปที่ 5-11 (ต่อ)

WATER LEVEL AT CELL 10L IN THE YEAR 1972

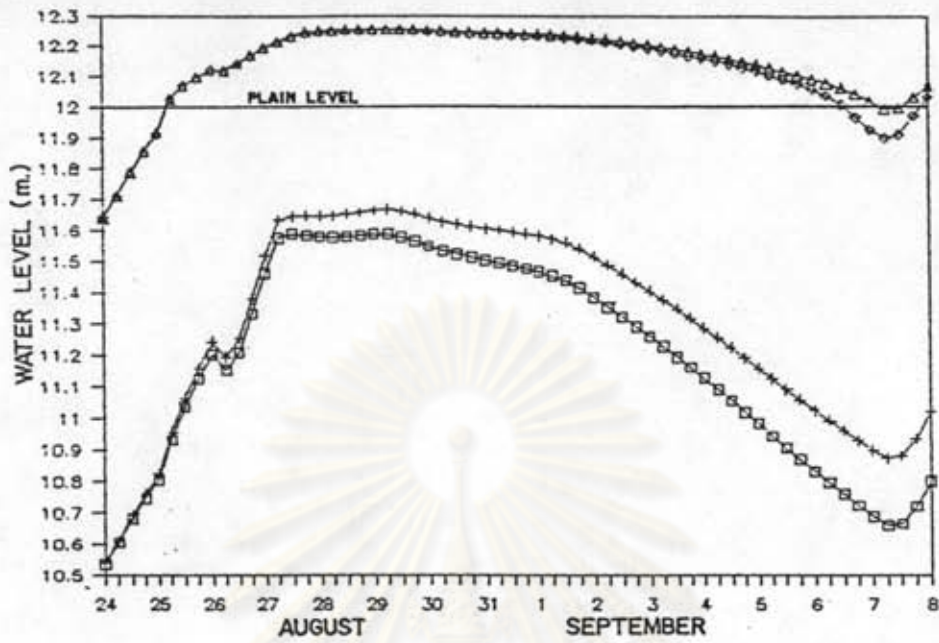
WATER LEVEL AT CELL 8R IN THE YEAR 1974

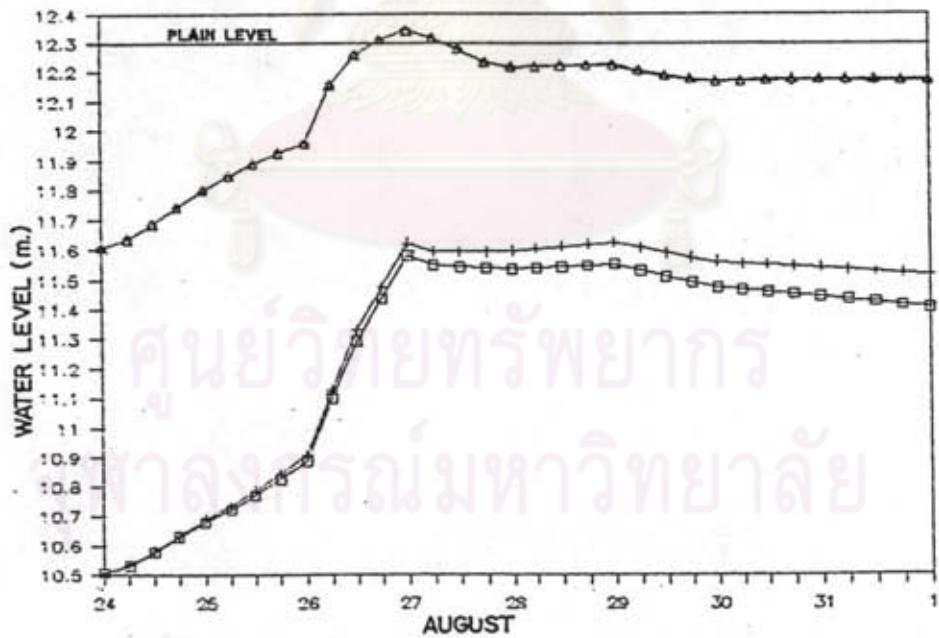
□ WITH KLD WITH SND + WITH KLD W/O SND ◇ W/O KLD WITH SND △ W/O KLD W/O SND

วันที่ 5-11 (ต่อ)

WATER LEVEL AT CELL 1L IN THE YEAR 1974

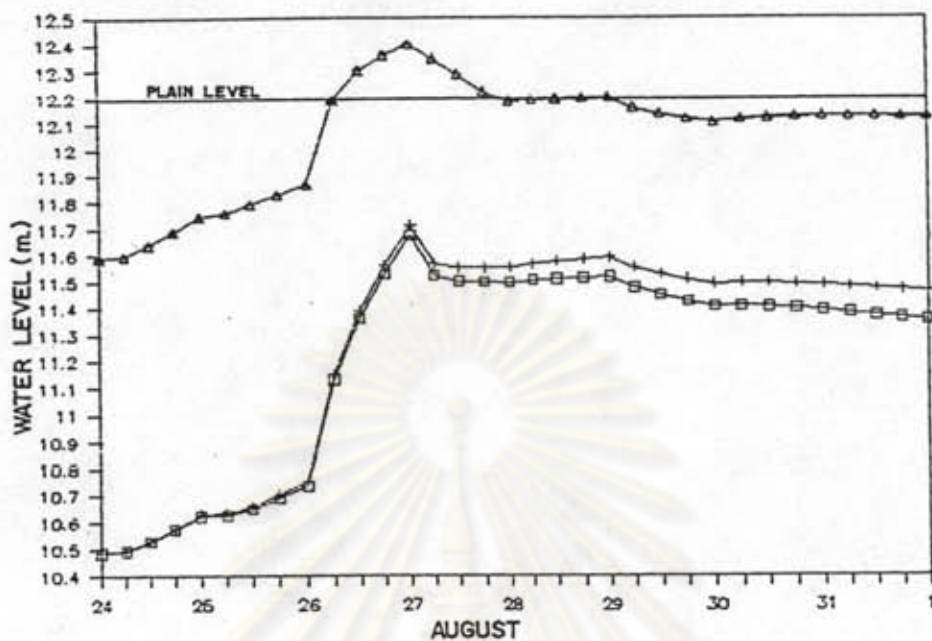
WATER LEVEL AT CELL 2L IN THE YEAR 1974

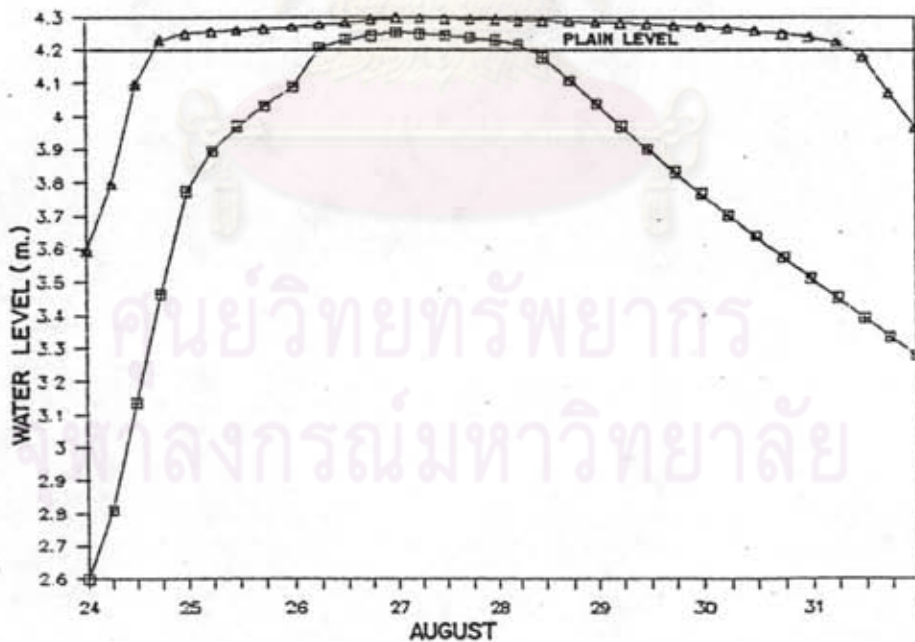
□ WITH KLD WITH SND + WITH KLD W/O SND ◇ W/O KLD WITH SND △ W/O KLD W/O SND

รูปที่ 5-11 (ต่อ)

WATER LEVEL AT CELL 3L IN THE YEAR 1974

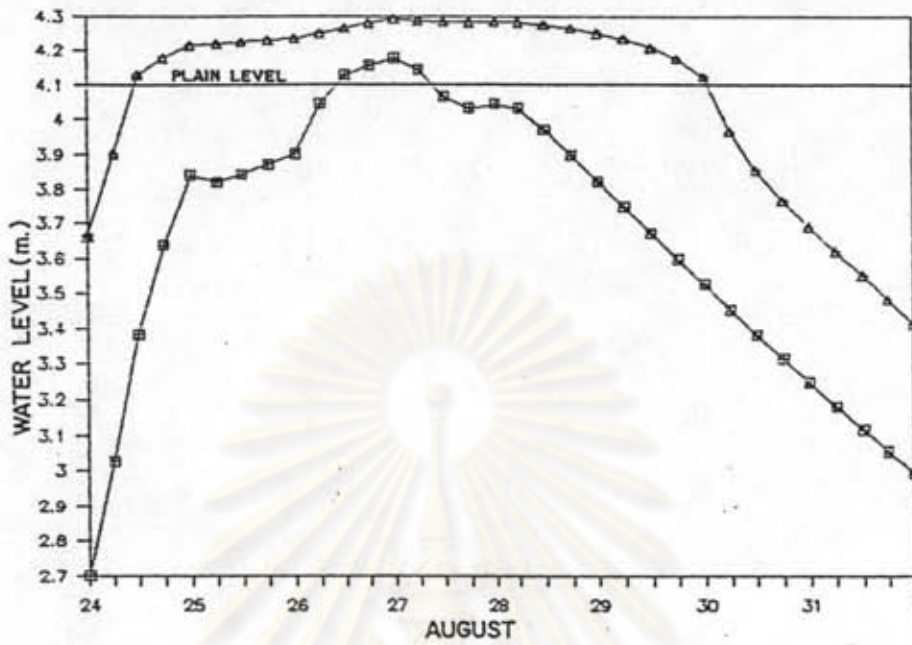
WATER LEVEL AT CELL 7L IN THE YEAR 1974

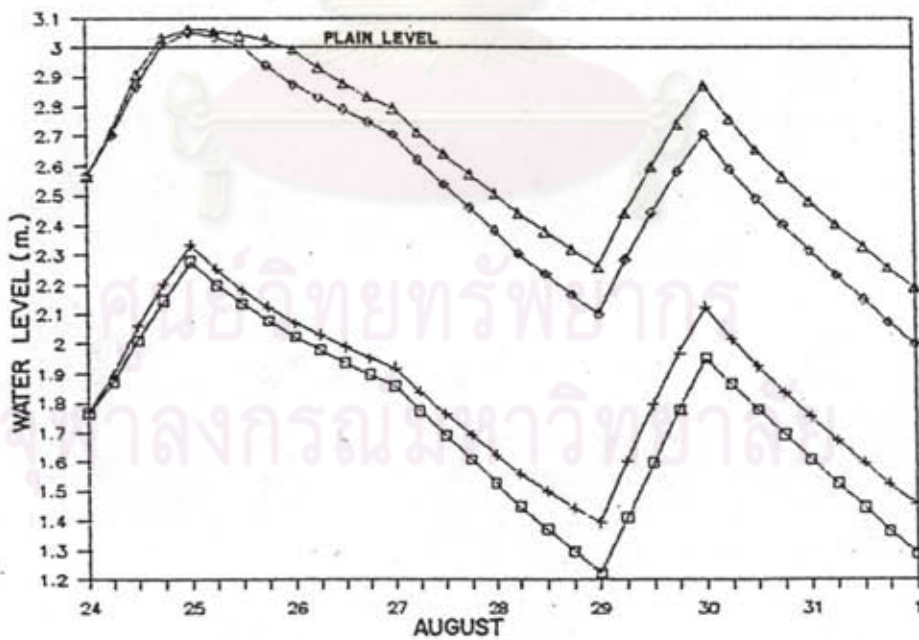
□ WITH KLD WITH SND + WITH KLD W/O SND ◇ W/O KLD WITH SND △ W/O KLD W/O SND

รูปที่ 5-11 (ต่อ)

WATER LEVEL AT CELL 8L IN THE YEAR 1974

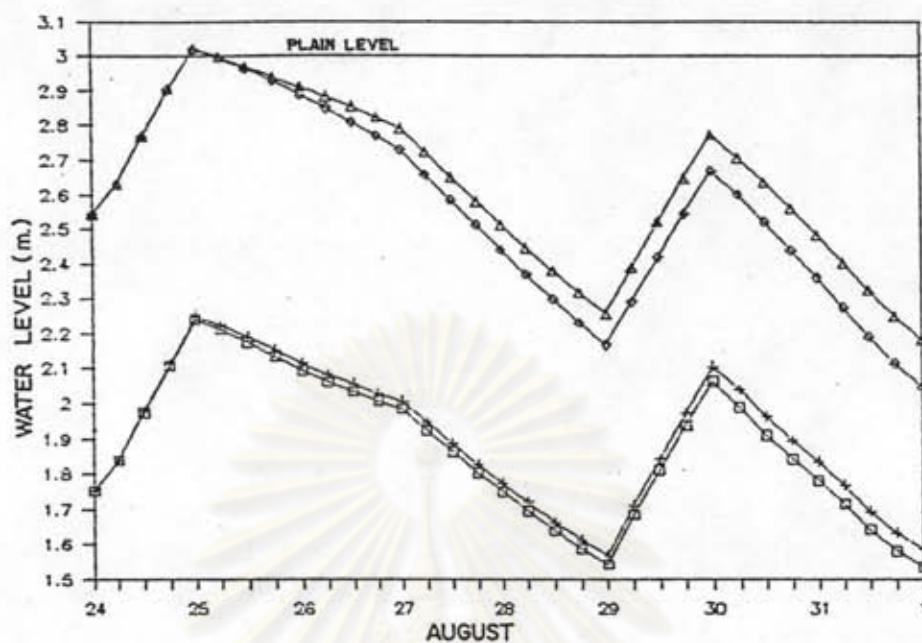
WATER LEVEL AT CELL 10L IN THE YEAR 1974

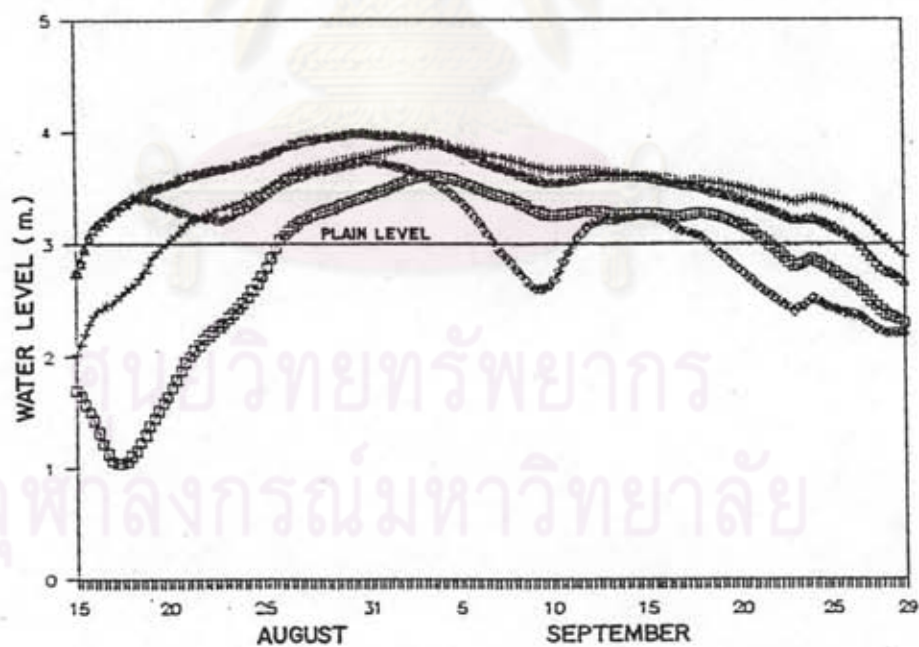
□ WITH KLD WITH SND + WITH KLD W/O SND ◇ W/O KLD WITH SND △ W/O KLD W/O SND

รูปที่ 5-11 (ต่อ)

WATER LEVEL AT CELL 11L IN THE YEAR 1974

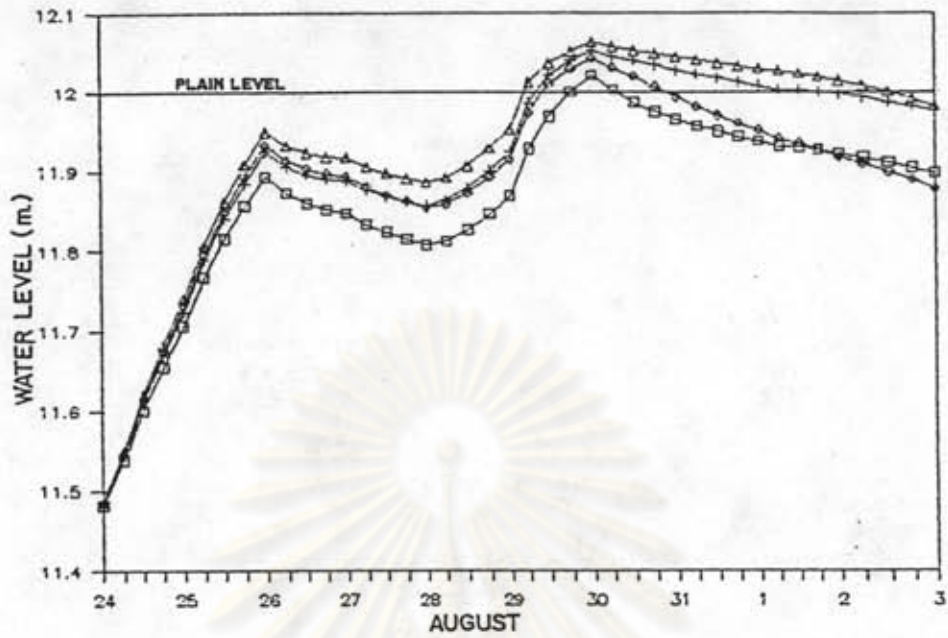
WATER LEVEL AT CELL 8R IN THE YEAR 1982

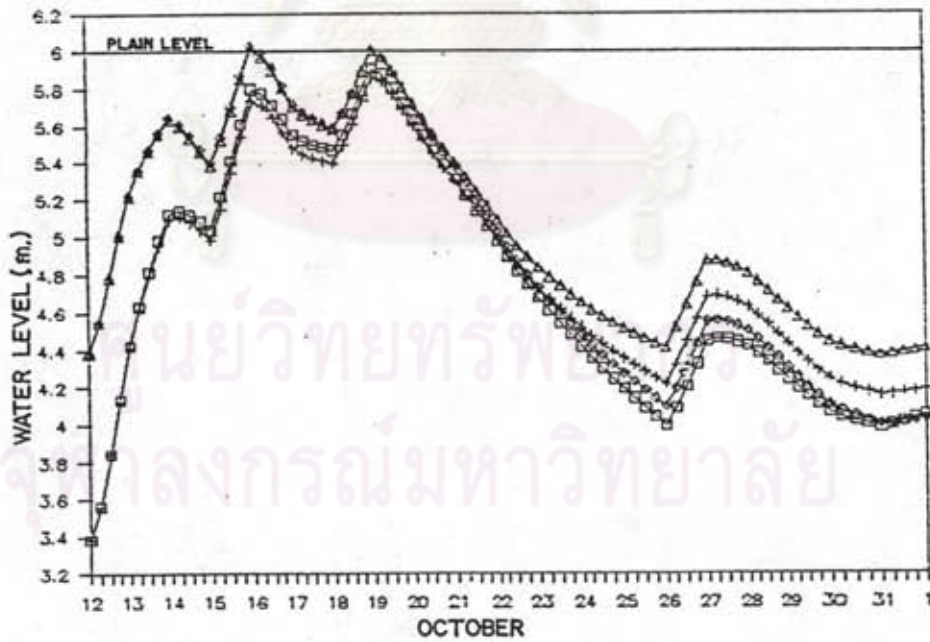
□ WITH KLD WITH SND + WITH KLD WITH SND ◇ W/O KLD WITH SND △ W/O KLD WITH SND

รูปที่ 5-11 (ต่อ)

WATER LEVEL AT CELL 1L IN THE YEAR 1982

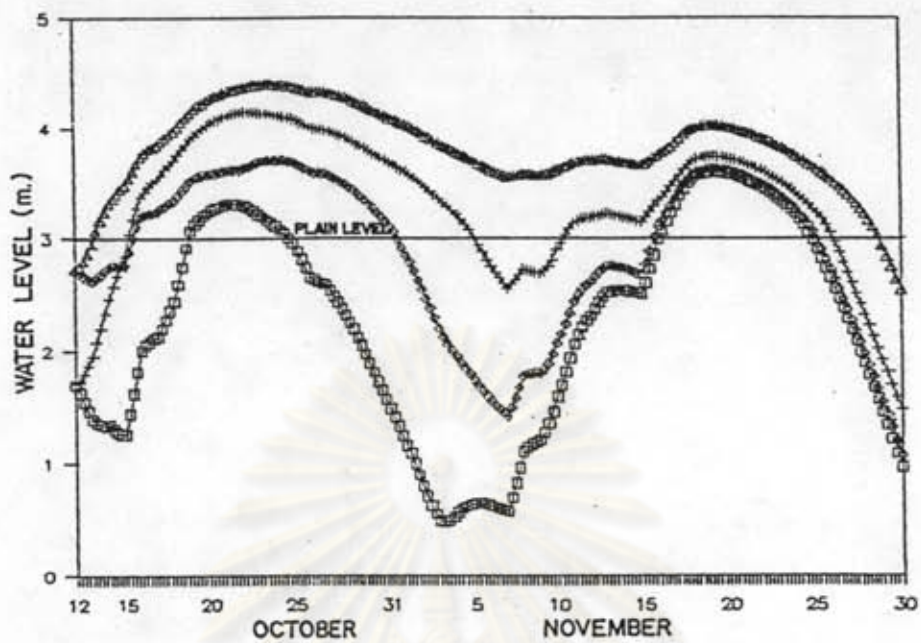
WATER LEVEL AT CELL 6R IN THE YEAR 1983

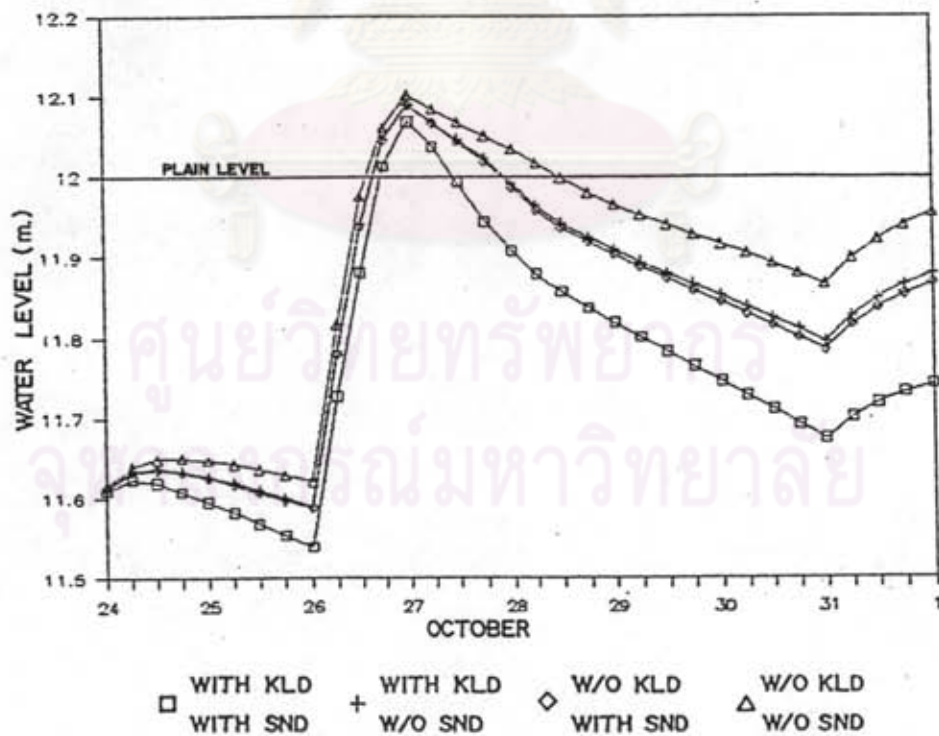
□ WITH KLD WITH SND + WITH KLD W/O SND ◇ W/O KLD WITH SND △ W/O KLD W/O SND

รูปที่ 5-11 (ต่อ)

WATER LEVEL AT CELL 8R IN THE YEAR 1983

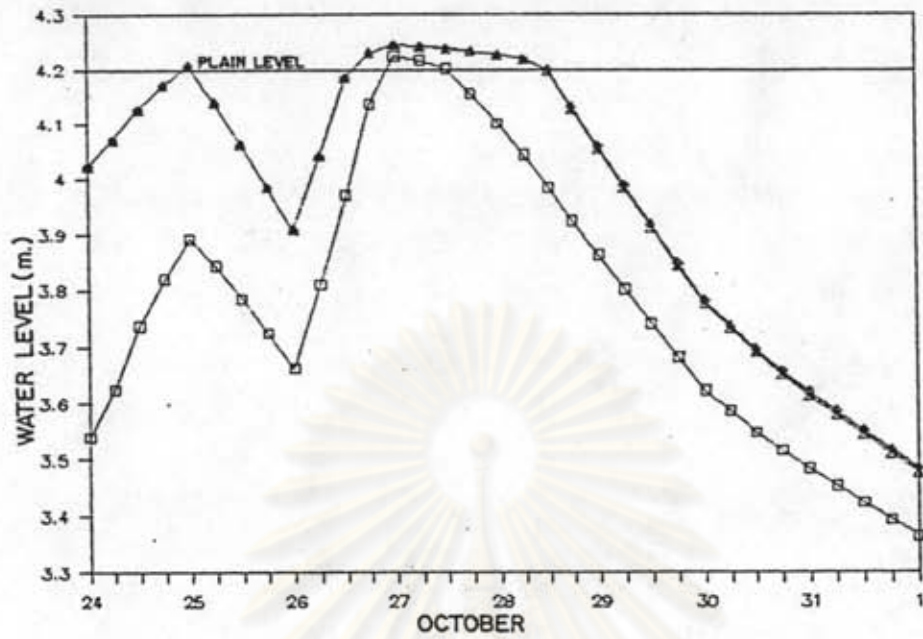

WATER LEVEL AT CELL 1L IN THE YEAR 1983

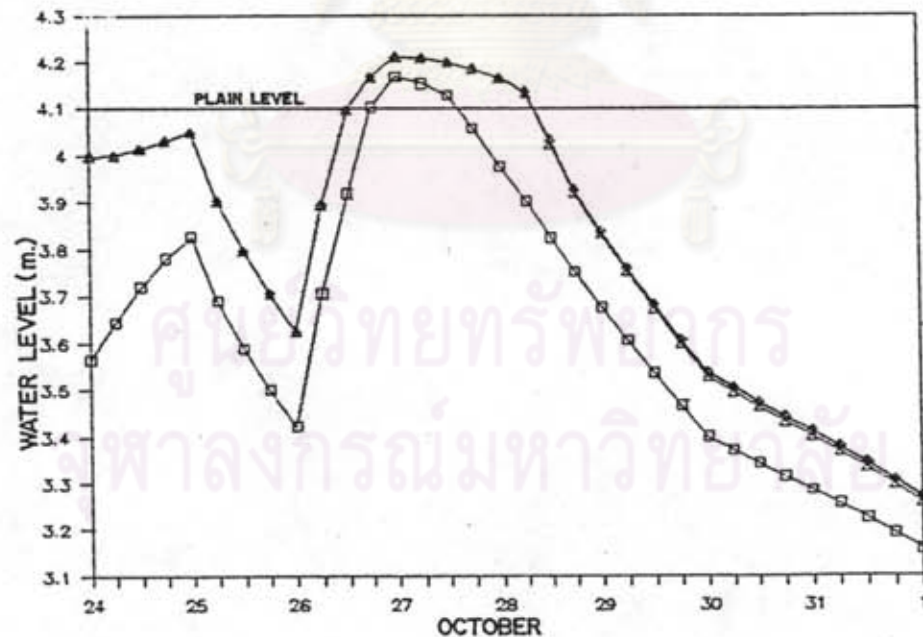

รูปที่ 5-11 (ต่อ)

WATER LEVEL AT CELL 7L IN THE YEAR 1983

WATER LEVEL AT CELL 8L IN THE YEAR 1983

□ WITH KLD WITH SND + WITH KLD W/O SND ◇ W/O KLD WITH SND △ W/O KLD W/O SND

รูปที่ 5-11 (ต่อ)

ตารางที่ 5-7 ผลการประเมินสถานการณ์กักตัวของนักท่องเที่ยว ในเดือน ก.ค. ปี 1972 สำหรับเหตุการณ์จำลองในกรณีต่าง ๆ

กรณี	CELL 5R	CELL 6R	CELL 7R	CELL 8R	CELL 9R	CELL 10R	ค้นหาพร้อม(๖๔)
มีเงื่อนไขแหลม มีเงื่อนไข	ระดับน้ำท่วม (ม.)	4.994	3.087	3.066	3.143	3.075	9883
	ค้นหาพร้อม (๖๔)	0	0	9883	0	0	
	ระยะเวลาท่วม(วัน)	0	0	0	2	0	
มีเงื่อนไขแหลม ไม่มีเงื่อนไข	ระดับน้ำท่วม (ม.)	4.970	3.252	3.211	3.317	3.270	15393
	ค้นหาพร้อม (๖๔)	0	0	15393	0	0	
	ระยะเวลาท่วม(วัน)	0	0	0	8	0	
ไม่มีเงื่อนไขแหลม มีเงื่อนไข	ระดับน้ำท่วม (ม.)	5.112	3.849	3.751	3.775	3.768	35913
	ค้นหาพร้อม (๖๔)	0	0	35913	0	0	
	ระยะเวลาท่วม(วัน)	0	0	0	29	0	
ไม่มีเงื่อนไขแหลม ไม่มีเงื่อนไข	ระดับน้ำท่วม (ม.)	5.128	3.807	3.825	3.825	3.824	38725
	ค้นหาพร้อม (๖๔)	0	0	38725	0	0	
	ระยะเวลาท่วม(วัน)	0	0	31	0	0	

ตารางที่ 5-9 ผลการประเมินสภาพน้ำท่วมของพื้นที่ฝั่งขวา ในเดือน ส.ค. ปี 1982 สำหรับเหตุการณ์จำลองในกรณีต่าง ๆ

ภาวะ	CELL 5R	CELL 6R	CELL 7R	CELL 8R	CELL 9R	CELL 10R	พื้นที่ท่วมรวม(ไร่)
มีเขื่อนเขื่อนแหลม มีเขื่อนศรีฯ	ระดับน้ำท่วม (ม.)	4.287	4.263	3.603	3.601	3.672	30213
	พื้นที่น้ำท่วม (ไร่)	0	0	0	30213	0	
	ระยะเวลาท่วม(วัน)	0	0	0	26	0	
มีเขื่อนเขื่อนแหลม ไม่มีเขื่อนศรีฯ	ระดับน้ำท่วม (ม.)	4.490	4.482	3.950	3.882	3.962	40891
	พื้นที่น้ำท่วม (ไร่)	0	0	0	40891	0	
	ระยะเวลาท่วม(วัน)	0	0	0	39	0	
ไม่มีเขื่อนเขื่อนแหลม มีเขื่อนศรีฯ	ระดับน้ำท่วม (ม.)	4.484	4.474	3.777	3.734	3.801	35267
	พื้นที่น้ำท่วม (ไร่)	0	0	0	35267	0	
	ระยะเวลาท่วม(วัน)	0	0	0	50	0	
ไม่มีเขื่อนเขื่อนแหลม ไม่มีเขื่อนศรีฯ	ระดับน้ำท่วม (ม.)	4.486	4.474	4.023	3.984	4.063	44767
	พื้นที่น้ำท่วม (ไร่)	0	0	0	44767	0	
	ระยะเวลาท่วม(วัน)	0	0	0	43	0	

ตารางที่ 5-10 ผลการประเมินสภาพน้ำท่วมของพื้นที่ฝั่งขวา ในเดือน ต.ค. ปี 1983 สำหรับเหตุการณ์จำลองในกรณีต่าง ๆ

ภาวะ	CELL 5R	CELL 6R	CELL 7R	CELL 8R	CELL 9R	CELLIOR	คืนน้ำท่วมรวม(17)
มีเขื่อน เขื่อนแหลม มีเขื่อนศรีฯ	ระดับน้ำท่วม (ม.)	5.912	4.999	3.600	5.031	4.318	30175
	คืนน้ำท่วม (17)	0	0	30175	0	0	
	ระยะเวลาท่วม(วัน)	0	0	15	0	0	
มีเขื่อน เขื่อนแหลม ไม่มีเขื่อนศรีฯ	ระดับน้ำท่วม (ม.)	5.901	5.047	4.146	5.176	4.512	50923
	คืนน้ำท่วม (17)	0	0	50923	0	0	
	ระยะเวลาท่วม(วัน)	0	0	.37	0	0	
ไม่มีเขื่อน เขื่อนแหลม มีเขื่อนศรีฯ	ระดับน้ำท่วม (ม.)	6.046	6.032	5.004	3.709	4.362	38286
	คืนน้ำท่วม (17)	0	3969	0	34317	0	
	ระยะเวลาท่วม(วัน)	0	3	0	26	0	
ไม่มีเขื่อน เขื่อนแหลม ไม่มีเขื่อนศรีฯ	ระดับน้ำท่วม (ม.)	6.042	6.016	5.171	4.395	4.766	57810
	คืนน้ำท่วม (17)	0	3791	0	54019	0	
	ระยะเวลาท่วม(วัน)	0	3	0	47	0	

ตารางที่ 5-11 ผลการประเมินสภาพน้ำท่วมของพื้นที่ฝั่งซ้าย ในเดือน ก.ค. ปี 1972 สำหรับเหตุการณ์จำลองในกรณีต่าง ๆ

กรณี	ระดับน้ำท่วม (ม.)	CELL 1L	CELL 2L	CELL 3L	CELL 7L	CELL 8L	CELL 10L	CELL 11L	พื้นที่น้ำท่วมรวม (ไร่)
มีเขื่อนเขาแหลม มีเขื่อนศรีฯ	ระดับน้ำท่วม (ม.)	11.626	11.439	11.363	4.072	3.882	2.167	2.164	0
	พื้นที่น้ำท่วม (ไร่)	0	0	0	0	0	0	0	
	ระยะเวลาท่วม(วัน)	0	0	0	0	0	0	0	
มีเขื่อนเขาแหลม ไม่มีเขื่อนศรีฯ	ระดับน้ำท่วม (ม.)	11.690	11.520	11.438	4.072	3.882	2.200	2.185	0
	พื้นที่น้ำท่วม (ไร่)	0	0	0	0	0	0	0	
	ระยะเวลาท่วม(วัน)	0	0	0	0	0	0	0	
ไม่มีเขื่อนเขาแหลม มีเขื่อนศรีฯ	ระดับน้ำท่วม (ม.)	12.278	12.216	12.183	4.252	4.177	3.055	2.894	160959
	พื้นที่น้ำท่วม (ไร่)	81256	0	0	21075	18047	39781	0	
	ระยะเวลาท่วม(วัน)	12	0	0	4	2	3	0	
ไม่มีเขื่อนเขาแหลม ไม่มีเขื่อนศรีฯ	ระดับน้ำท่วม (ม.)	12.281	12.218	12.185	4.252	4.177	3.058	2.897	163510
	พื้นที่น้ำท่วม (ไร่)	82044	0	0	21075	18847	41544	0	
	ระยะเวลาท่วม(วัน)	14	0	0	4	2	3	0	

ตารางที่ 5-13 ผลการประเมินสภาพความพร้อมของพื้นที่ฝังซาก ในเดือน ส.ค. ปี 1982 สำหรับเหตุการณ์จำลองในกรณีต่าง ๆ

กรณี		CELL 1L	CELL 2L	CELL 3L	CELL 7L	CELL BL	CELL 10L	CELL 11L	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)
มีเขื่อนเขื่อนแหลม มีเขื่อนศรี	ระดับน้ำท่วม (ม.)	12.020	11.867	11.784	4.096	4.092	2.076	2.048	13531
	พื้นที่น้ำท่วม (ไร่)	13531	0	0	0	0	0	0	
	ระยะเวลาท่วม(วัน)	1	0	0	0	0	0	0	
มีเขื่อนเขื่อนแหลม ไม่มีเขื่อนศรี	ระดับน้ำท่วม (ม.)	12.053	11.915	11.835	4.095	4.091	2.159	2.048	22194
	พื้นที่น้ำท่วม (ไร่)	22194	0	0	0	0	0	0	
	ระยะเวลาท่วม(วัน)	4	0	0	0	0	0	0	
ไม่มีเขื่อนเขื่อนแหลม มีเขื่อนศรี	ระดับน้ำท่วม (ม.)	12.042	11.902	11.827	4.095	4.091	2.159	2.048	19306
	พื้นที่น้ำท่วม (ไร่)	19306	0	0	0	0	0	0	
	ระยะเวลาท่วม(วัน)	2	0	0	0	0	0	0	
ไม่มีเขื่อนเขื่อนแหลม ไม่มีเขื่อนศรี	ระดับน้ำท่วม (ม.)	12.063	11.932	11.860	4.095	4.091	2.160	2.048	24819
	พื้นที่น้ำท่วม (ไร่)	24819	0	0	0	0	0	0	
	ระยะเวลาท่วม(วัน)	5	0	0	0	0	0	0	

ตารางที่ 5-14 ผลการประเมินสภาพความพร้อมของพื้นที่ฝังซาก ปี 1983 สำหรับเหตุการณ์จำลองในกรณีต่าง ๆ

กรณี	CELL 1L	CELL 2L	CELL 3L	CELL 7L	CELL 8L	CELL 10L	CELL 11L	พื้นที่ทั้งหมด(ไร่)
มีเขื่อน เขื่อนแหลม มีเขื่อนศรี	ระดับน้ำท่วม (ม.)	11.810	11.717	4.224	4.168	1.650	1.652	53932
	พื้นที่น้ำท่วม (ไร่)	0	0	10575	16963	0	0	
	ระยะเวลาท่วม(วัน)	1	0	1	1	0	0	
มีเขื่อน เขื่อนแหลม ไม่มีเขื่อนศรี	ระดับน้ำท่วม (ม.)	11.863	11.776	4.244	4.210	1.656	1.656	75737
	พื้นที่น้ำท่วม (ไร่)	0	0	18075	25756	0	0	
	ระยะเวลาท่วม(วัน)	1	0	2	2	0	0	
ไม่มีเขื่อน เขื่อนแหลม มีเขื่อนศรี	ระดับน้ำท่วม (ม.)	11.860	11.772	4.244	4.210	1.650	1.656	75475
	พื้นที่น้ำท่วม (ไร่)	0	0	18075	25756	0	0	
	ระยะเวลาท่วม(วัน)	1	0	2	2	0	0	
ไม่มีเขื่อน เขื่อนแหลม ไม่มีเขื่อนศรี	ระดับน้ำท่วม (ม.)	11.892	11.609	4.244	4.210	1.659	1.656	78887
	พื้นที่น้ำท่วม (ไร่)	0	0	18075	25756	0	0	
	ระยะเวลาท่วม(วัน)	2	0	2	2	0	0	

3) ในปี 1982 ระดับน้ำท่วมของ cell 8R อยู่ในช่วง 3.601 - 3.984 ม. และระดับน้ำท่วมของ cell 1L อยู่ในช่วง 12.020 - 12.063 ม.

4) ในปี 1983 ระดับน้ำท่วมของ cell 6R อยู่ในช่วง 5.912 - 6.016 ม. ระดับน้ำท่วมของ cell 8R อยู่ในช่วง 3.600 - 4.395 ม. ระดับน้ำท่วมของ cell 1L อยู่ในช่วง 12.069 - 12.102 ม. ระดับน้ำท่วมของ cell 7L อยู่ในช่วง 4.224 - 4.244 ม. และระดับน้ำท่วมของ cell 8L อยู่ในช่วง 4.168 - 4.210 ม.

5.4.4 พื้นที่น้ำท่วม

พื้นที่น้ำท่วมในพื้นที่ศึกษาแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วนคือ พื้นที่ฝั่งขวาและพื้นที่ฝั่งซ้าย ขนาดของพื้นที่น้ำท่วมของแต่ละ cell คำนวณได้จากระดับน้ำสูงสุดหรือระดับน้ำท่วมของชลภาพ รายละเอียดของวิธีการคำนวณขนาดของพื้นที่น้ำท่วมแสดงไว้ในภาคผนวก จ ผลการคำนวณขนาดของพื้นที่น้ำท่วมของแต่ละ cell แสดงไว้ในตารางที่ 5-7 ถึงตารางที่ 5-14 ตัวอย่างแสดงบริเวณของพื้นที่น้ำท่วมในพื้นที่ศึกษาของเหตุการณ์จำลองในกรณีต่าง ๆ ได้แสดงไว้ในรูปที่ 5-12 เมื่อทราบขนาดของพื้นที่น้ำท่วมของแต่ละ cell แล้วก็สามารถหาพื้นที่น้ำท่วมฝั่งขวา พื้นที่น้ำท่วมฝั่งซ้าย และพื้นที่น้ำท่วมทั้งหมดได้ตั้งแสดงไว้ในตารางที่ 5-15 ถึงตารางที่ 5-17 นอกจากนี้ยังสามารถวิเคราะห์บทบาทของแต่ละเขื่อนในการควบคุมน้ำท่วมในเหตุการณ์ทั้ง 4 ปีโดยประเมินจากขนาดของพื้นที่น้ำท่วมที่ลดลงเนื่องจากแต่ละเขื่อน ดังแสดงไว้ในตารางที่ 5-18 และตารางที่ 5-19 ผลของการวิเคราะห์พื้นที่น้ำท่วมของเหตุการณ์จำลองในกรณีต่าง ๆ พอสรุปได้ดังนี้

1) ในเดือนกรกฎาคม ปี 1972 เขื่อนเขาแหลมสามารถลดปริมาณน้ำหลากซึ่งส่วนใหญ่มาจากลำน้ำแควน้อยไว้ได้มาก ถึงแม้ว่าจะต้องระบายน้ำออกมากในช่วงเวลาต่อมาก็ตาม เฉพาะเขื่อนเขาแหลมเขื่อนเดียวสามารถลดพื้นที่น้ำท่วมลงได้มากถึง 92.4 % ในขณะที่เขื่อนศรีฯ มีบทบาทช่วยลดพื้นที่น้ำท่วมได้เพียง 2.7 %

2) ในเดือนสิงหาคม ปี 1974 ปริมาณน้ำหลากส่วนใหญ่มาจากลำน้ำแควน้อย ซึ่งสามารถควบคุมโดยเขื่อนเขาแหลมไว้ได้ เฉพาะเขื่อนเขาแหลมสามารถช่วยลดพื้นที่น้ำท่วมลงได้ 81.5 % ในขณะที่ปริมาณน้ำหลากจากลำน้ำแควใหญ่เพิ่มขึ้นเล็กน้อย ทำให้เขื่อนศรีฯ มีบทบาทเพิ่มขึ้นคือช่วยลดพื้นที่น้ำท่วมได้ 5.1 %

3) ในเดือนสิงหาคม ปี 1982 ถึงแม้ว่าเขื่อนเขาแหลมสามารถลดปริมาณน้ำหลากส่วนใหญ่ซึ่งมาจากลำน้ำแควน้อยในช่วงที่อัตราไหลของลำน้ำแควน้อยเพิ่มขึ้นสูงสุดไว้ได้ก็ตาม แต่การที่เขื่อนเขาแหลมต้องระบายน้ำออกมากในช่วงเวลาต่อมา จนมีผลทำให้ระดับน้ำในแม่น้ำแม่กลองเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย และปริมาณฝนที่ตกมากในพื้นที่ศึกษา รวมทั้งน้ำหลากจากภูเขาที่มีปริมาณมาก ทำให้บทบาทของเขื่อนเขาแหลมในการช่วยลดพื้นที่น้ำท่วมเหลือเพียง 12.5 % ในขณะที่เขื่อนศรีฯ มีบทบาทเพิ่มขึ้น คือ ลดพื้นที่น้ำท่วมลงได้ 24.7 %

4) ในเดือนตุลาคม ปี 1983 ปริมาณน้ำหลากจากลำน้ำแควใหญ่มีมากกว่าปริมาณน้ำหลากจากลำน้ำแควน้อย ในขณะที่ปริมาณน้ำหลากจากลำน้ำสาขาย่อยมีมากจนทำให้ปริมาณน้ำหลากในแม่น้ำแม่กลองมีมากตามไปด้วย ซึ่งถึงแม้ว่าทั้งเขื่อนเขาแหลมและเขื่อนศรีฯ จะสามารถควบคุมปริมาณน้ำหลากจากลำน้ำแควน้อยและแควใหญ่ไว้ได้เต็มที่ก็ตาม ประกอบกับปริมาณฝนที่ตกมากในพื้นที่ศึกษา รวมทั้งน้ำหลากจากภูเขาที่มีปริมาณมาก ทำให้บทบาทของเขื่อนเขาแหลมในการลดพื้นที่น้ำท่วมมีเพียง 14.5 % ในขณะที่เขื่อนศรีฯ ช่วยลดพื้นที่น้ำท่วมได้ 24.0 %

5) จะเห็นได้ชัดว่าเขื่อนทั้งสองสามารถช่วยลดปริมาณน้ำหลากจากลำน้ำแควน้อยและแควใหญ่ที่เกิดจากฝนตกในพื้นที่เหนือเขื่อนขึ้นไป ซึ่งส่งผลทำให้อัตราไหลและระดับน้ำในแม่น้ำแม่กลองลดลงตามไปด้วย ทำให้เขื่อนทั้งสองมีบทบาทช่วยลดสภาพน้ำท่วมได้ดี

ตารางที่ 5-15 ผลการคำนวณพื้นที่ฝั่งขวา (ไร่) ของเหตุการณ์จำลองในกรณีต่าง ๆ

ปี \ กรณี	มีเขื่อนเขา มีเขื่อนศรีฯ	มีเขื่อนเขา ไม่มีเขื่อนศรีฯ	ไม่มีเขื่อนเขา มีเขื่อนศรีฯ	ไม่มีเขื่อนเขา ไม่มีเขื่อนศรีฯ
	1972	9,883	15,393	35,319
1974	0	14,481	34,925	39,827
1982	30,213	40,891	35,267	44,767
1983	30,175	50,923	38,286	57,810

ตารางที่ 5-16 ผลการคำนวณพื้นที่ฝั่งซ้าย (ไร่) ของเหตุการณ์จำลองในกรณีต่าง ๆ

ปี \ กรณี	มีเขื่อนเขา มีเขื่อนศรีฯ	มีเขื่อนเขา ไม่มีเขื่อนศรีฯ	ไม่มีเขื่อนเขา มีเขื่อนศรีฯ	ไม่มีเขื่อนเขา ไม่มีเขื่อนศรีฯ
	1972	0	0	160,959
1974	40,297	40,297	249,535	260,811
1982	13,531	22,194	19,306	24,819
1983	53,932	75,737	75,475	78,887

ตารางที่ 5-17 ผลการคำนวณพื้นที่ทั้งหมด (ไร่) ของเหตุการณ์จำลองในกรณีต่าง ๆ

ปี \ กรณี	มีเขื่อนเขาฯ	มีเขื่อนเขาฯ	ไม่มีเขื่อนเขาฯ	ไม่มีเขื่อนเขาฯ
	มีเขื่อนศรีฯ	ไม่มีเขื่อนศรีฯ	มีเขื่อนศรีฯ	ไม่มีเขื่อนศรีฯ
1972	9,883	15,393	196,872	202,235
1974	40,297	54,778	284,460	300,638
1982	43,744	63,085	54,473	69,586
1983	84,107	126,660	113,761	136,697

ตารางที่ 5-18 อัตราส่วนระหว่างพื้นที่น้ำท่วมที่ลดลงเนื่องจากเขื่อนเขาแหลม (ไร่) ต่อพื้นที่น้ำท่วมรวมเมื่อไม่มีทั้งสองเขื่อน (ไร่)

ปี \ กรณี	มีเขื่อนศรีฯ	ไม่มีเขื่อนศรีฯ	เฉลี่ย	พื้นที่น้ำท่วมรวม	อัตราส่วน(%)
	มีเขื่อนศรีฯ	ไม่มีเขื่อนศรีฯ	เฉลี่ย		
1972	186,989	186,842	186,916	202,235	92.4
1974	244,163	245,860	245,012	300,638	81.5
1982	10,829	6,501	8,665	69,586	12.5
1983	29,654	10,037	19,846	136,697	14.5

ตารางที่ 5-19 อัตราส่วนระหว่างพื้นที่น้ำท่วมที่ลดลงเนื่องจากเขื่อนศรีนครินทร์ (ไร่) ต่อพื้นที่น้ำท่วมรวมเมื่อไม่มีทั้งสองเขื่อน (ไร่)

ปี \ กรณี	มีเขื่อนเขาฯ	ไม่มีเขื่อนเขาฯ	เฉลี่ย	พื้นที่น้ำท่วมรวม	อัตราส่วน(%)
	มีเขื่อนเขาฯ	ไม่มีเขื่อนเขาฯ	เฉลี่ย		
1972	5,510	5,363	5,437	202,235	2.7
1974	14,481	16,178	15,330	300,638	5.1
1982	19,341	15,013	17,177	69,586	24.7
1983	42,553	22,936	32,745	136,697	24.0

5.4.5 ระยะเวลาท่วม

ระยะเวลาที่น้ำท่วมขังในแต่ละ cell สามารถคำนวณได้โดยเริ่มนับเวลาตั้งแต่ระดับน้ำสูงกว่าระดับที่ราบลุ่มจนถึงเวลาที่ระดับน้ำต่ำกว่าระดับที่ราบลุ่ม โดยคำนวณจากสภาพของ cell ต่าง ๆ ที่เกิดน้ำท่วม ดังแสดงในรูปที่ 5-11 ผลการคำนวณระยะเวลาที่น้ำท่วมขังของ cell ต่าง ๆ ที่เกิดน้ำท่วม แสดงไว้ในตารางที่ 5-7 ถึงตารางที่ 5-14 ผลการวิเคราะห์ระยะเวลาที่น้ำท่วมขังของ cell ต่าง ๆ ที่เกิดน้ำท่วมพอสรุปได้ดังนี้

1) ในปี 1972 ระยะเวลาท่วมของ cell 8R อยู่ในช่วง 2-31 วัน ระยะเวลาท่วมของ cell 1L อยู่ในช่วง 0-14 วัน ระยะเวลาท่วมของ cell 7L อยู่ในช่วง 0-4 วัน ระยะเวลาท่วมของ cell 8L อยู่ในช่วง 0-2 วัน และระยะเวลาท่วมของ cell 10L อยู่ในช่วง 0-3 วัน

2) ในปี 1974 ระยะเวลาท่วมของ cell 8R อยู่ในช่วง 0-21 วัน ระยะเวลาท่วมของ cell 1L อยู่ในช่วง 0-13 วัน ระยะเวลาท่วมของ cell 2L อยู่ในช่วง 0-1 วัน ระยะเวลาท่วมของ cell 3L อยู่ในช่วง 0-2 วัน ระยะเวลาท่วมของ cell 7L อยู่ในช่วง 2-7 วัน ระยะเวลาท่วมของ cell 8L อยู่ในช่วง 1-6 วัน ระยะเวลาท่วมของ cell 10L อยู่ในช่วง 0-2 วัน และระยะเวลาท่วมของ cell 11L อยู่ในช่วง 0-1 วัน

3) ในปี 1982 ระยะเวลาท่วมของ cell 8R อยู่ในช่วง 26-43 วัน และระยะเวลาท่วมของ cell 1L อยู่ในช่วง 1-5 วัน

4) ในปี 1983 ระยะเวลาท่วมของ cell 6R อยู่ในช่วง 0-3 วัน ระยะเวลาท่วมของ cell 8R อยู่ในช่วง 15-47 วัน ระยะเวลาท่วมของ cell 1L อยู่ในช่วง 1-2 วัน ระยะเวลาท่วมของ cell 7L อยู่ในช่วง 1-2 วัน และระยะเวลาท่วมของ cell 8L อยู่ในช่วง 1-2 วัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย